ԱՐՍԱՐԱՊԱՏ
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XIV
Nº 509
Miércoles
2 de
Noviembre
de
1988

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

La siguiente es la traducción de la entrevista que el señor Alex Manoogian concedió al programa armenio que se irradia por "La Voz de las Américas". El tema, lógicamente, versó en torno a los acontecimientos de Artsaj.

El mensaje de Alex Manoogian sobre Artsaj

"Respondamos con sabiduría a la injusticia"

En ediciones anteriores dimos cuenta del mensaje que el Presidente Vitalicio de la UGAB, señor Alex Manoogian, dirigiera al pueblo Armenio con motivo de los hechos de Artsaj que son del dominio público. El siguiente es el texto de dicho mensaje, traducido de su original en idioma armenio.

"Queridas hermanas y hermanos de Armenia:

Toda la armenidad de la Diáspora los mira hoy y está de corazón con ustedes.

Desde el mes de febrero se acumularon nubes en el cielo de nuestra Madre Patria. Pero sabemos que atrás de esas nubes siempre permanece la promesa de un brillante sol.

Cuando ustedes se levantaron para organizar manifestaciones en Yerevan, Leninagan, Stepanakert y otras ciudades, toda la Diáspora estuvo de su lado con manifestaciones masivas en París, Buenos Aires, Nueva York, Los Angeles y otras ciudades.

Los acompañamos con admiración cuando ustedes desfilaron, en una marcha disciplinada y legalista, a través de las calles de Yerevan. Cuando manifestaron el dolor de su corazón con palabras sabias y bien expresadas.

Todo el mundo los admiró, porque vieron que el armenio sabe perseguir el reclamo de su santa causa de manera civilizada.

Es cierto que la injusta decisión del Soviet Supremo en Moscú, el 18 de julio, fue un duro golpe para el pueblo armenio y un golpe asestado al querido Artsaj; pero no fue nunca una derrota.

El pueblo armenio no conoce derrotas.

Ustedes en la Madre Patria, y nosotros en la Diáspora, continuamos la lucha. Porque nosotros permanecemos a su lado juntos, solidarios, hasta que Gharabagh vuelva a Armenia.

continúa en pag. 7

Aguantemos y triunfemos!

La ley es nuestro camino

P.: El señor Gorbachev se esfuerza por dar a la Unión Soviética una nueva fisonomía.

AM.: Su aliento liberal y su iniciativa de reestructuración fueron apreciadas tanto en el interior como en el exterior de la Unión Soviética.

Occidente y los Estados Unidos desean vivamente que el señor Gorbachev alcance éxito en sus propósitos, porque ellos permitieron lograr hasta ahora en él a un interlocutor válido. Desde su llegada al poder, la causa de la paz mundial ha progresado.

El problema de Gharabagh era la piedra de toque más significativa para la política de reestructuración interior de Gorbachev. Porque el montañoso Gharabagh es un territorio armenio, y así se había aceptado y la región fue oficialmente entregada a Armenia en el año 1920.

Pero, por un capricho de Stalin, Gharabagh permaneció durante 68 años bajo la autoridad de Azerbaijan. Y los armenios de la región fueron tratados por parte del gobierno de Bakú de una manera muy propia de los turcos. Jamás obtuvieron la fraternidad que se les había prometido.

Y, entonces, los armenios quisieron liberarse del poderío azerí y unirse a Armenia.

Y como el señor Gorbachev deseaba enmendar los errores de Stalin, yo pensé que el error más notable era el destino de Gharabagh. Por esa razón me dirigí al señor Gorbachev para que él restableza la justicia y devuelva Gharabagh a Armenia.

Por supuesto, yo no era el único que usaría este recurso. Toda la Diáspora se levantó como una sola persona y reclamó: **"Gharabagh es nuestro"**.

continúa en pag. 7

SanPablo / Brasil

APM DA ESCOLA
PAREN E REGINA BAZARIAN
DA UGAB
Convida para sensacional
"FESTA DO CHOPP"
Dia 11 de Novembro
Local: SEDE DA UGAB
CONVITES: Secretaria da UGAB - R. Natingui, 1545 - Alto de Pinheiros - SP -
FONE: 212-6159

Confitería "Armenia"
PRODUCTOS ORIENTALES
T.E.: 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Cánning) 1317

Para las cuatro estaciones
y todas las edades
Lanas "Hetesia"

VIDEO Y FOTOGRAFIAS
VIDEOLOOK
JUNIN 49 3° "1"
TEL. 953-4135 / 258-8786
PUBLICIDAD
SOCIALES
RETRATOS

Merceril S.A.
Larrea 237. Capital
T.E.: 48-9343

RESTAURANTE ARMENIO
NUBAR
• ALTA COCINA ORIENTAL
Reserve su lugar
Cnel. Niceto Vega 4615 - Capital Tel. 774-8571
Abierto todos los dias a partir de las 20 hs.
Domingos al mediodia

LEMBRANÇAS DA VISITA DA SRA. LOUISE MANOOGIAN SIMON, VICE-PRESIDENTE EXECUTIVA DO CONSELHO CENTRAL DA UGAB MUNDIAL, A COLETIVIDA DE ARMÊNIA DE SÃO PAULO

Flagrante do jantar típico italiano, promovido pela APM da Escola Paren e Regina Bazarian da UGAB em homenagem a Sra. Louise Manoogian Simon, em 31 de setembro.

No Salão Nobre Alex Manoogian, a Sra. Louise Manoogian Simon foi homenageada. No centro, a Sra. Louise Simon; a dereita, Profa. Nelly Nalbandian, diretora da Escola Paren e Regina Bazarian da UGAB, juntamente com mães de alunos, que fazem parte da Associação de Pais e Mestres que organizaram o jantar típico italiano.

E, 1º de outubro, a Sra. Louise Manoogian Simon foi homenageada pela diretoria da Associação Cultural Tekeyan, durante um almoço. Sentados, da esq. p/dir.; Zaven Der Harroutiounian; Ochin Mosditchian, Louise M. Simon; Avedis Chahinian e Benjamin Distchekenian.

Una entrevista con la Sra. Noemí Julia García de Fourmentel

"Que sean mejores argentinos para ser mejores armenios"

Jazmin Haroutinian de Huttner

Directora del Jardín de Infantes Serpouhí Ekshian, y sección primaria Berdjouhí Semirian, de la Unión General Armenia de Beneficencia.

Egresó como Licenciada en Ciencias de la Educación de la Facultad de Filosofía y Letras de la ciudad de Buenos Aires. Fue durante muchos años maestra rural, luego en la Capital, maestra recuperadora durante 12 años, integró el cuerpo docente del Colegio Guadalupe, de varones. Salió del Conservatorio Nacional de Danzas, con un diploma en la mano, que le recuerda que la armonía va de la mano con el conocimiento. Realiza cursos de perfeccionamiento constantemente. Casada, tiene dos hijos: María Celeste de siete años y Federico Gastón de 13 años.

"No olvido mis años de docencia en Grand Bourg, tenía que caminar 20 cuadras de tierra para llegar a la escuelita". Sentada en el despacho de la dinámica Sra. Fourmentel se la nota feliz de estar al frente de un establecimiento dotado al todo lo necesario para el eficaz esfuerzo que allí se realiza.

"Pienso que tenemos las condiciones ideales para lograr el desarrollo integral del alumno, desde el punto de vista físico, psíquico e intelectual. Dialogamos con el alumno; es fundamental. No nos gustan las arbitrariedades, nos movemos con razones. Se trata de inculcarles respeto por los demás y, sobre todo, responsabilidad. Como adultos, debemos respetarlos para conseguir que ellos hagan lo mismo con nosotros. Se trata de lograr la autodisciplina, basada en normas de convivencia, creamos un clima de respeto, sin olvidar a los padres que comparten actividades, recordando siempre la identidad histórica de nuestros estudiantes.

Tenemos un equipo de maestros muy bueno y, entre nosotros, la relación ¡es buenísima!. Lo que es muy importante. Creamos un clima de cordialidad. Ellos hacen cursos de perfeccionamiento para rever los cambios que se dan a nivel educativo. Actualmente aplicamos el sistema de Jean Piaget; hace rato que hemos visto la psicología genética, pero hoy implementamos el pensamiento de este psicólogo suizo, y lo hacemos desde la etapa de Jardín de Infantes. Pensamos que la educación no debe ser estática: lo nuevo, si es bueno, hay que incorporarlo. Partimos de la concepción de que el niño llega con un cúmulo de experiencias: sabe, piensa, conoce los números y las letras, viene con el desarrollo del pensamiento ya iniciado, es capaz de elaborar por sí mismo el sistema de lecto-escritura, y esto es eficaz porque atiende a las necesidades, intereses, capacidad, características individuales. Hay un proceso, no se le exige que memorice nada, él va a crear su sistema y marca su tiempo. Hay niños de primer grado que ya escriben historias, mientras que otros están en la etapa silábica: todos llegan al punto requerido, son capaces!. El maestro es un guía que les señala los puntos importantes a corregir. **Queremos que el alumno piense**; antes era el sujeto paciente, hoy es el protagonista. Lógicamente esto complica más el trabajo para los maestros porque ello exige una tarea individual, personalizada, un trabajo de preparación y elaboración muy intensivo, pero ellos están preparados y bien al tanto de las nuevas técnicas.

El sistema anterior era más estructurado; hoy el alumno hace su propio libro y **aprende a pensar** que es lo más importante. No queremos que sean fáciles de manejar y convencer, y el alumno responde positivamente al advertir que no lo masificamos y, entonces, se autocorrige. Tenemos taller de plástico arcilla, cerámica y también hemos agregado, de 4° a 6° grados, más educación física que la solicitada curricularmente, porque pensamos que los chicos la necesitan.

Este año hemos decidido que la Sala de 3 años no pague transporte, ni desayuno, ni almuerzo; sólo abonará la matrícula. La entrada al Jardín, para un niño, es difícil. Nosotros tratamos de brindarle confianza, que sepa que la escuela es la continuación de su casa, que encuentre afectos, y el período de adaptación dura hasta que el niño lo necesite. Estamos convencidos de que él debe elaborar ese nuevo paso, y debe hacerlo de la forma menos traumática. De ese primer paso depende todo su desarrollo a lo largo del período Primario. El debe venir contento a la escuela, su relación con la maestra debe ser excelente, tiene que encontrar armonía en su contacto con la escuela y eso debe hacerlo feliz. Las aulas son muy alegres, la maestra juega mucho con el alumno y, a veces el padre se integra a las actividades lúdicas. Se les inculca el hábito del aseo, del orden y de la disciplina. Ellos desayunan y también tienen un almuerzo controlado por un dietólogo que prepara una dieta balanceada, variada; pero los mayores también supervisamos las comidas y somos consultados. Es una ocupación constante".

No necesito preguntar nada más, solo me voy caminando hacia la puerta de salida de UGAB y, entre todas sus palabras unas me impresionaron muy especialmente: "Queremos que sean mejores argentinos, para ser mejores armenios".

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian

TUCUMAN 1438 PISO 7°
T.E. 40-6809 / 7112 / 49-7049

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

COMISION DE DAMAS
Conferencia

* * * *

"El Rol de la Mujer en la Pareja - Ese Desafío Cotidiano"
por la médica sicoanalista
Dra. Azaduhí Telecemian de Anger

Jueves 10 de noviembre, 15 horas
Auditorio de UGAB
(se servirá un refrigerio)
Entrada Libre

LIGA DE JOVENES

¡trabaja para vos!
TALLER DE FOTOGRAFIA
para todos los niveles
asesorado por profesionales
los jueves, desde las 19 hs.
Armenia 1322

MUNICIPALIDAD DE LA CIUDAD DE BUENOS AIRES
SECRETARIA DE CULTURA

Encuentro Coral Juvenil

CORO SHNORHALI

ANFITEATRO PARQUE CENTENARIO — *SABADO 12 DE NOVIEMBRE 17 HORAS*

PROMOCION 1989

Tradicional Cena de los Viernes a partir de las 20.30
con los típicos platos de la cocina armenia
Armenia 1322

Asesoria técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

Nuestros poetas

Hacia la unión de los armenios

M. PORTUKALIAN

Que se sequen las lágrimas de los ojos armenios,
Que bajen la lira polvoriena de la pared,
Que suenen sus cuerdas cánticos amorosos,
Porque hoy los armenios claman amor y unión.

Este signo de amor
De nuestra unión
Auguremos en alta voz,
Que viva hasta la eternidad.

Armenios vamos bailando a las sierras, a los valles,
Al lado de nuestra querida madre armenia,
Despejemos la oscuridad que nos separa y adelante
Vayamos a desparramar flores sobre sus pies.

Como tributo a la patria
Presente nuestros corazones
Claman vitores
A nuestra unión.

En nuestros venerados campos ensangrentados,
Cuándo han de florecer rosas en vez de espinas
Cuándo se edificarán las ruinas para que
los armenios conozcan sus deberes y derechos, ese voto nuestro.

Como tributo a la patria
Presente nuestros corazones
Claman vitores
Al amor y a la unión.

Trad. **Jorge Sarafian**

"Dos libros de la literatura religiosa armenia de la Diáspora"

Indudablemente la producción literaria de un pueblo es el índice más elocuente de la pujanza moral e intelectual del mismo. En efecto, las grandes crisis políticas y sociales provocan una caída en la producción literaria que se recupera luego en épocas más tranquilas. Tal es el caso del pueblo judío, árabe o el mismo pueblo armenio. Pasadas la primera y segunda generación de sobrevivientes del holocausto de 1915 florecen, como pujantes flores después de la tormenta, una gran cantidad de obras de ensayistas y escritores que son, sin duda alguna, los hitos que marcarán para la posteridad la vigencia de la nación armenia. Una de estas ramas literarias la constituye la literatura religiosa o parareligiosa armenia, tan entroncada con el espíritu mismo de la Nación.

Para orgullo de los armenios de la Argentina, y como punto del clima propicio para la relación que hay en la Argentina, dos autores han hecho públicas sus producciones. En primer lugar, el R.P. Shavarsh Mahrabian ("Shavarshan"), autor del libro en dos tomos "La Tragedia Armenia", en armenio "Medz Ieghern Haiotz". En su profundo y sentido estudio pasa revista a los grandes capítulos del drama humano armenio del siglo XX. Así, aparecen los capítulos: **Cruz del camino, Sobrevivientes de la tragedia, En Mogul, Soy armenio, El drama armenio,** dentro del primer tomo. En el segundo tomo hay densos capítulos como: **Dentro del ejército turco, La pascua armenia, El alba de la noche oscura, Renace hijo mío** y **Descanso eterno.**

El autor, Shavarshan, a lo largo de toda la obra, revela un profundo cariño por todas las criaturas que desfilan en la tragedia. Si se me permite un pequeño comentario personal, tan cálido, humano y cristiano como cuando yo, de niño, con mis hermanos, recibimos las primeras oraciones, en armenio, de nuestra religión.

El otro libro, es del escritor cristiano Sarkis Gulludjian, "La Fuente de la Luz". En él desfilan las impresiones de la fe en Cristo de un hombre profundamente creyente. Así aparecen: "El camino de mi vida, la cultura armenia, el genocidio, la fortaleza inexpugnable de la fe en la Virgen", alegorías como el hijo pródigo, la casa de Dios, la Resurrección y el camino de la salvación moral a través de la religiosidad cristiana. Indudablemente, para todos los creyentes, un libro que ayuda a reflexionar sobre el misterio de la vida, escrito por un hombre que ha encontrado su camino.

La diáspora armenia de la Argentina tiene, con estas obras, un buen aporte a la edificación de la cultura de la Nación Armenia.

Lic. Adolfo Koutoudjian

Reflexión interior

Señor, haz que la violencia no se enseñoree en mi mente, y quebrante mi paz interior, para que pueda mantenerme íntegra.

Que haya suficiente discernimiento en mí, cuando la ira llegue, y recuerde que ella es una corta locura.

La envidia no enturbie mis ojos, como en triste embriaguez; que no desee lo ajeno, ni quitárselo codiciosa.

Si la calumnia roza mi pensamiento, la considere innoble como arma, tal como lo es, y que no la utilice; porque estaré lúcida para mirar dentro de mí, y callar luego.

Trataré de no adular. Es preferible la verdad - aún dolorosa - dicha por el amigo, y no el palmear el hombro a un adversario; esto no nos ayudará a ser mejores.

Pueda yo tener dificultades, sin volverme amarga, y piense que son fugaces ocasiones disfrazadas.

Probaré no ser indiferente. Cerrando las ventanas de mi casa no habrá polvo en ella, verdad, pero no sentiré calidez, ya que no penentrará el sol.

Como consuelo del espíritu, justifique a quien me agredió, tal vez injustamente.

Tenga yo memoria en el corazón para recordar a quien fue generoso conmigo y con los demás.

Vuelque a mis espaldas el recuerdo de lo que dí, sin esperar recompensa o reconocimiento.

Cuando me acerque a Tí, sea para agradecer lo que me has dado, nada te pida ya. Tú sabes lo que necesito...

Finalmente que Tu Sabiduría sople suavemente sobre mi alma y avente las oscuras plumas de la desesperanza. Entonces sí veré, detrás, un arco iris esplendoroso, sobre una nueva vida más hermosa.

Jazmin Haroutinian de Huttner

PROFESIONALES

ABOGADOS

Dr. Juan Carlos Merdinian
Abogado
Rondeau 578 TE. 051-45215
CORDOBA

CONTABILIDAD IMPOSITIVA

Dr. Ricardo Delanian
Estudio Contable Impositivo
Contador Público U.N.C.
Entre Ríos 263 1° 4
T.E. 3-1141 CORDOBA

Recompenso

Hasta A 10.000 por datos concretos sobre autos o camiones abandonados en la vía pública

Accidentados

Adelantamos hasta A 100.000 por su daño físico o material
Estudio Jurídico Dr. Nigolian

Erevan S.A.

Empresa gestora de recupero

Sarandí 461 2° A
941-9969

Confiterías
Steinhauser
SALONES DE TE-SERVICIO DE LUNCH-ENVIOS A DOMICILIO-REUNIONES

BUENOS AIRES: AV. CABILDO 1924 Tel. 781-0861/6555 • PARANA 1343 Tel. 42-9507/4828
AV. SANTA FE 1289 Tel. 41-5247 • ESMERALDA 1219 Tel. 312-7136
GUIDO 1965 (esq. Junin) Tel. 804 2136 • SUCRE 2439 Tel. 781-6524 (Rotisserie)
MARTINEZ: RAWSON 2133 Tel. 792-5774 SAN ISIDRO: ACASSUSO 469 Tel. 7[illegible]

HAIG GORGODIAN, titular de la empresa, invita a la colectividad a apreciar sus excelentes servicios de lunch, bodas, cocktails y recepciones en general, asegurando una atención especial en cuanto a calidad y precio

"Respondamos con sabiduría a la injusticia"

viene de pág. 1

nprendemos su aflic- porque también por no- s corre la misma pura armenia.

y, nuevas agitaciones otra vez la atención del -lo sobre Caucasia y Ar- , mientras los enemigos uestro pueblo esperan que sotros respondamos a las ocaciones, que abandone- el camino de la racionali- a un punto tal que lle- os a poner en peligro la eña Armenia que tene-

No! No debemos perder ra sabiduría política y , ni debemos perder el no de la racionalidad ni la ea de la legalidad, porque éndolos perderemos to-

Nos dirigimos personalmen- al señor Gorbachev a fin de que resuelva con justicia el problema de Gharabagh. Y toda la Diáspora nos apoyó reclamando: "Gharabagh es nuestro!".

Si es necesario nos dirigiremos muchas veces más al señor Gorbachev y a los grandes del mundo, a fin de lograr que Gharabagh vuelva a Armenia.

Nuestra sangrienta historia nos ha demostrado que el pueblo armenio no tiene amigos. Y que nadie nos extenderá la mano si no actuamos con sabiduría.

Como consecuencia de los hechos históricos, el pueblo armenio sólo ha hallado su seguridad dentro de las fronteras soviéticas, y también halló amistad en el pueblo ruso.

En consecuencia, la armenidad debe actuar tomando en consideración estos hechos a fin de proseguir su causa y resolver sus problemas, como también para remediar el dolor de su corazón.

La ley es nuestro camino!

La justicia es nuestra fuerza!

Debemos ajustarnos a la ley y a la justicia. No hay otra salida, por tristes que sean las condiciones actuales.

Tengan la seguridad de que toda la Diáspora está con ustedes, pero también tengan en cuenta que la Diáspora no es un Estado soberano. Afligidos y pacientes, pero con perseverancia y lucha continua, proseguiremos nuestra causa.

Y de esta manera Gharabagh se unirá, seguramente, a Armenia.

a ley es nuestro camino

viene de pág. 1

¿Cómo podría yo quedarme ado? o ¿Qué armenio odría quedarse callado?

Sin embargo, la decisión del viet Supremo, el 18 de julio, epcionó a la armenidad.

Y aunque tenemos la mejor untad para comprender la tación del señor Gorbachev, no podemos contener nuestra decepción y nuestra ra. Sobre todo, no puedo decir a mis hermanos residentes en Azerbaidjan que acepten la cisión del 18 de julio como a solución definitiva, porque ellos son quienes ofrendaron las víctimas de Sumgait, llos son quienes sufrieron los ridos de Stepanakert, a raíz de las últimas provocaciones.

Las matanzas se realizaron en Sumgait mientras el ejército oviético sitiaba a los manifestantes inermes de Yerevan. Y también consideramos injusto l comportamiento de la prensa central y de la televisión de Moscú con respecto a este tema: la víctima y el sacrificador fueron presentados en una misma imagen.

Si durante 68 años bajo el régimen soviético, el azerí no olvidó su instintivo amor turco para masacrar, el señor Gorbachev se verá en tremendas dificultades para establecer una nación socialista en Azerbaidjan.

El reclamo de Gharabagh era para nosotros un movimiento gigantesco de despertar nacional. Porque el reclamo de esa región es solamente una parte de las expectativas que guarda la armenidad.

También advertimos en ese movimiento el problema de la polución de Armenia, que provoca una crisis de salud en la población, el natural reclamo de un desarrollo económico, el problema de la pureza del idioma.

Se hace preciso crear tales condiciones que el armenio no piense ya más en emigrar de Armenia.

Si disminuye la población de Armenia y se degrada la economía de Gharabagh, no podremos conservar la Armenia que tenemos, y tampoco podremos reintegrarle Gharabagh.

Aunque seguimos considerando injusta la decisión del 18 de julio, encuentro muchos logros en ella y considero que debemos proseguir en la ejecución de los puntos positivos.

Empiece bien su noche del sábado

Sintonice todos los sábados de 21,30 a 22 la audición radial "En confraternidad Argentino Armenia", trasmitida por LR3 Radio Belgrano, en el 950 de su dial. Voz y Cultura de un pueblo Milenario para una Argentina Joven.

Participe, auspiciando este programa y solicitando representante al 38-1257, LATINARMEN PUBLICIDAD Depto. Radio.

Lutufyan Hnos. S.A.

Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738 **Cap. Fed.**
Francia 275 **San Martín** (Pcia. de Bs. As.)

WILTON PALACE HOTEL

Av. Callao 1162
Tel. 41-9483

Buenos Aires
Argentina

Koulaksizian Hnos. S.A.

FABRICACION DE TEJIDOS
LIMA 3560 - (1678) CASEROS
TE. 750-5883/3501/4632

Doctor

Luis H. Vertanessian

Escribano

Nueva dirección
Florida 375, 4° **Tel. 334-5726/28**

TERKA

S.A.C.I.F.I.yA.
Fábrica de tejidos

Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
T.E. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. T.E. 37-3829/6102

JOTOR SA

INVERSORA - FINANCIERA
La Empresa Líder del Mercado Inmobiliario

CENTRAL: Av. Callao 836
BELGRANO: Av. Cabildo 300
CABALLITO: Av. Rivadavia 4309
VICENTE LOPEZ: Av. Maipú 1601

T.E. 41-8671/6093/5312
T.E. 771-4695 - 773-2748
T.E. 981-4536/3288
T.E. 795-0934

El doctor Stamboulian dió precisiones sobre el SIDA

El Auditorio Terzakian, en Vicente López, estaba lleno de bote en bote, con preponderancia de público juvenil. No era para menos; el tema anunciado había despertado gran interés y no menos importante era la calidad del disertante que tenía a cargo la exposición del tema. Se trataba de **"El SIDA y sus prevenciones"**, y su expositor sería nada menos que el doctor Daniel Stamboulian, Presidente de la Fundación del Centro de Estudios Infectológicos y destacado profesional en la materia.

Pese a su alta formación científica, el lenguaje del doctor Stamboulian supo ponerse a la altura de un público ansioso por saber en un tema tan candente como el tratado, y fue así que todo resultó en una charla amena, sumamente clara e ilustrativa, complementada con audiovisuales que subrayaban aspectos de la disertación.

Finalmente, el Dr. Stamboulian mantuvo un intercambio de preguntas y respuestas con el auditorio, lo que contribuyó a clarificar aún más lo referido a este tema de preocupación mundial.

Hizo la presentación del orador, con conceptos claros y palabra precisa, el doctor Eduardo Moumdjian.

Todo sucedió el viernes 14 de octubre, en un bien aprovechado lapso de 2 horas (21.30 a 23.30).

Shnorhalí lució su arte en el Encuentro Coral

El viernes 14 de octubre tuvo lugar el Primer Encuentro Coral **"Canta Sholem 88"**, del que participaron el Coro de la Escuela Sholem Aleijem, bajo la dirección de Claudio Tabbush, el Coro del Centro Gallego de Buenos Aires, dirigido por Eliseo Rodriguez, el Rikudim Grupo "Mazoreth" de la Escuela Sholem Aleijem, con la conducción de Isi Mandelbaum y Juli Zlotogwiazda, el Coro de la Sociedad Hebraica Argentina, conducido por Vivian Tabbush, el Coro de la Fundación Banco Cooperativo de Caseros, cuyo director es Romeo Sinlenzi.

También estuvo nuestro Coro Shnorhalí - Colectividad Armenia en la Argentina, quien dirigido por su directora, la Profesora Diana K. de Sarafian, supo poner de relieve su arte inconfundible a través de calificadas interpretaciones de piezas corales armenias y argentinas.

Una vez más, el Coro Shnorhalí representó con justicia a la armenidad.

Este encuentro coral contó también con la presencia del Secretario Mundial de Ligas de Jóvenes de UGAB señor Hrant Bardakjian.

. Remises
. Sepelios
. Traslados
CASA Rivera
CORALLO, CUFARO Y CIA.
Jubilados, pensionados, cónyuges y filiares. sin cargo
Av. Córdoba 4902 T.E.: 773-2800/772-3288

El colmenar de UGAB (II)

En la nota anterior hablamos de la colmena que forma ese maravilloso conjunto de padres y alumnos de las promociones anuales que con su labor facilitan el viaje soñado por todo egresado, a la Madre Patria.

Hoy nos ocuparemos de la gran colmena de las Damas, de esa Comisión de Damas, la primera y más importante colmena de Parecordzagan; aquí hace justicia aquel dicho que "detrás de todo hombre importante hay siempre una gran dama", también es verdad que detrás de todo Consejo Directivo importante hay una Comisión de Damas que la apoya y secunda en todo momento.

Esta Comisión de Damas, que cumplió en estos días sus treinta jóvenes años de vida fecunda, ha apuntalado constantemente la labor institucional de UGAB.

Ademas del toque femenino que pone en toda iniciativa del Consejo Directivo, se dedica a sus tareas específicas: clases de cocina, de labores, de baile, reuniones sociales de gran relieve, conferencias sobre diversos temas de actualidad, visitas a enfermos, excursiones didácticas o recreativas, son algunas de las facetas del trabajo que lleva a cabo, en estas tres décadas, esta tan abnegada Comisión de Damas. En el exterior se habla muy elogiosamente de la hospitalidad de nuestras damas y de la destreza y buen gusto con que presentan las mesas en toda reunión social, justa fama que ganaron ante las numerosos contingentes de turistas que nos han visitado. Ultimamente es muy reconfortante ver la colaboración que existe entre esta Comisión de Damas y las diversas Comisiones de Damas de la colectividad, como la Comisión de Damas de la Iglesia Armenia, la Comisión de H.O.M. y otras Comisiones, para llevar a cabo distintas celebraciones o conmemoraciones.

Por ejemplo, la fiesta de la madre armenia (15 de agosto), conferencias sobre el papel de la mujer en la sociedad o la celebración del Mes de la Cultura Armenia (octubre). Esta Comisión, que tiene un papel preponderante en la vida cultural y social de la colectividad, se renueva periódicamente y se nutre de las filas de sus asociadas y simpatizantes.

Suerte y éxito queridas Damas.

En la próxima nota hablaremos de la colmena, modesta pero perseverante, de las Colaboradoras.

Hov.

PROFESIONALES
MEDICOS
Dra. Azaduhi Libertad Telecemian de Anger
Médica - Psicoanalista
Miembro adherente de la Asociación Psicoanalística Internacional
Tratamiento de Familias, Parejas, Adolescentes y Adultos.
Billinghurst 1663 P.B. D TE. 826-9267 91-8332
ESCRIBANO
GREGORIO HAIRABEDIAN
ESCRIBANO
Av. Roque S. Peña 570 331-5761 34-1579

¡INEDITO!
Armenios 89
La exposición de los armenios
En Mar del Plata - Enero y Febrero
60 STANDS EXCLUSIVOS PARA LA COLECTIVIDAD
INDUSTRIA - COMERCIO - PROFESIONALES - CULTURA
LA CAMARA ARGENTINO-ARMENIA
ADHIERE A ESTA AUTENTICA POSIBILIDAD DE EXPONER
LA CAPACIDAD DEL EMPRESARIADO ARMENIO
Organiza: La Cantera S.A.
Pida informes a ARMENIOS 89 TEL. 922-5844/2583/4583
Realiza: Expo Gral

LICITACION
Restaurantes y Confiterías
(totalmente instaladas)
Exposición de los Armenios
Enero y Febrero *Mar del Plata*
Mayor información: Sr. Levón 854-1869/1914

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ա Ն Զ Ա Տ Ո Ւ Մ

Այս է կարդախօսը այժմ Երեւանի ու յատկապէս Ղարաբաղի մէջ: Ու այս կարգախօսը րոպէական մարտավարութեան մը արդիւնքը չէ բնաւ, եւ ոչ ալ ծնունդը պարագայական մօտեցումի մը: Այլ իրապաշտ գնահատումը՝ անցնող 8–9 ամիսներու համաժողովրդական պայքարին ընթացքին հայութեան ձեռք ձգած յաջողութիւններուն թէ արձագանգած ձախողութիւններուն: Աւելին, ան ոդջախոհ գիտակցումն է այդ երկարատեւ պայքարի փորձով ու փորձառութեամբ երեւան եկած մեր կարելիութիւններուն, Խ. Միութեան ներկայ գրուածքին ու կացութածէնին մէջ Ղարաբաղեան հարցին լուծման համար մեր ունեցած հնարաւորութիւններուն:

Ղարաբաղի հայը այսօր եւ ընդմիշտ կը պահանջէ անջատում Ատրպէյճանական ՍՍՀի կազմէն, ձերբազատում ատրպէյճանական լուծէն: Հայրենի ժողովուրդն ու պետութիւնը կը պահանջեն ղարաբաղեան հայրենիքին դուրսբերումը Պաքուի իշխանութենէն: Նոյնը կը պահանջէ, պէ՛տք է պահանջէ, նաեւ սփիւռքահայութիւնը:

Ցայտնի է այն բիրտ պատասխանը, որ տրուեցաւ Լեռնայինի Ղարաբաղի Մարզային Խորհուրդին կամ Խորհրդարանին 20 Փետրուար 1988ի պատմական որոշումին: Այդ որոշումը, ինչպէս կ'ըսեն՝ սուինները դիմաւորուեցաւ ազերի ազգայնականներուն կողմէ, որոնք մի քանի օր անց, 27–29 Փետրուարի դժխեմ օրերուն, Սումկայիթեան սպանդը սարքեցին տեղւոյն հայութեան դէմ, ինչպէս նաեւ Աղտամի եւ Ասկերանի խժդժութիւնները՝ նոյնինքն Ղարաբաղի մէջ: Քաջալերելով Քրեմլինի մէջ թէ անոր շուրջը տեղաւորուած հակառամկավար եւ հակակորպաչովեան կարգ մը տարրերէ, ազերի թուրբերը տուին իրե՛նց պատասխանը, իրենց յատո՛ւկ պատասխանը, որ եղերականօրէն ցնցիչ էր մեզի համար, ըլլալով նաեւ հաշուառելի՝ խորհրդային ներքին խաղաքականութիւնը ճշդորոշողներուն համար, նոյնիսկ այն պարագային, երբ անոնցմէ ոմանք թշնամարար չէին տրամադրուած մեր պահանջներուն նկատմամբ···:

Ցայտնի է նաեւ ղարաբաղեան պահանջատիրութեան հզօր դրսեւորումը Երեւանի մէջ եւ Խ. Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Համաժողովրդական այդ պահանջին, լայնածաւալ միքիճնկներով եւ ցոյցերով արտայայտուած զօրակցական այդ շարժումներուն ճուիրագործումը հանդիսացաւ Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդին 16 Յունիս 1988ի որոշումը, որ փաստօրէն որդեգրումն էր Լեռնայինի Ղարաբաղի Խորհրդարանի 20 Փետրուարի որոշումին: Ու յայտնի է նաեւ այն պաշտօնական պատասխանը, որ կաշառուած կամ թշնամարար տրամադրուած տեղեկատու միջոցներու ճարոգչական անընդհատ յարձակումի եւ ազգային հարցերը արդարամտութեամբ լուծելու սկզբունքին հակառակորդ ղեկավար տարրերու ստեղծած խարդաւանքներու պայմաններուն մէջ, 18 Յուլիսին տրուեցաւ Խ. Միութեան Գերագոյն Սովետի կողմէ: «Ոչ» եղաւ այդ պատասխանը՝ ինչ կը վետի կողմէ: «Ոչ» եղաւ այդ պատասխանը՝ ինչ կը վերաբերի Ղարաբաղի միացման մեր հիմնական պահանջին, փոխարէնը բանալով ուղիներ՝ Ղարաբաղի տնտեսական–մշակութային զարգացման եւ Հայաստանի հետ կապերու վերահաստատման գործով: Մեր արդար պահանջին դէմ ցրուեցաւ պրեժնեւեան սահմանադրութեան 78րդ յօդուածը: Եւ ստեղծուեցաւ, կացութիւն մը, ուր մեր *այժմու* կարելիութիւններէն աւելին պահանջելը համազօր կ'ըլլար գլուխով պատին հարուածելուն: Եւ պիտի ըլլար գլուխով պատին հարուածելուն:

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

«Իմաստութեամբ Պատասխանենք Աւարդարութեան»

Հ.Բ.Ը. Միութեան Ցկեանս Նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեան Սեպտեմբեր 24–ին ձայնագրեալ կոչ մը ուղղեց Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի Հայութեան, ներկայ տագնապին մասին· սոյն կոչը ձայնասփռուեցաւ Երեւանի ռատիոկայանէն եւ լոյս տեսաւ Հայաստանի հայատառ եւ ռուսատառ թերթերուն մէջ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք այդ կոչը:

Միրելի քոյրեր եւ եղբայրներ Հայաստանի,

Արտասահմանի ամբողջ հայութիւնը Ձեզի կը նայի այսօր եւ Ձեզի հետ է սրտով:

Փետրուարէն ի վեր ամպեր կուտակուած են մեր հայրենի երկրին վերեւ, բայց այդ ամպերուն ետին միշտ խոստումը կը մնայ պայծառ արեւին:

Երբ դուք ոտքի էլաք՝ ցոյցեր կատարելու Երեւանի, Լենինականի, Մտեփանակերտի եւ այլ քաղաքներու մէջ՝ ամբողջ արտասահմանը զօրակցեցաւ Ձեզի, ցոյցի ելլեւով Փարիզի, Պուէնոս Այրէսի, Նիւ Եորքի եւ Լոս Անճելըսի մէջ:

Մենք հիացումով հետեւեցանք Ձեզի, երբ դուք օրինապահ եւ կարգապահ չարքերով տողանցեցիք Երեւանի փողոցներէն, երբ խմաստուն եւ կիրթ խօսքերով արտայայտեցիք Ձեր սրտին ցաւը:

Ամբողջ աշխարհ հիացաւ Ձեր վրայ, հիացան՝ որովհետեւ տեսան թէ հայը գիտէ քաղաքակիրթ կերպով հետապընդել իր սուրբ դատը:

Ցուլիս 18–ի Մոսկուայի Գերագոյն Խորհուրդի անարդար որոշումը հարուած մըն էր հայ ժողովուրդին, հարա՛ծ մըն էր սիրելի Ղարաբաղին, բայց երբեք՝ պարտութիւն մը:

Հայ ժողովուրդը պարտութիւն չի ճանչնար:

Դուք՝ հայրենի հողին վրայ եւ մենք՝ արտասահմանի մէջ պիտի չարունակենք պայքարը: Մենք պիտի ըլլանք Ձեր կողքին, ուս–ուսի եւ սիրտ–սրտի, մինչեւ որ Ղարաբաղը միանայ Հայաստանին:

Մենք կը հասկնանք Ձեր վիշտը, որովհետեւ մենք ալ կը կրենք Ձեր հայու մաքուր արիւնը:

Այսօր նոր փոթորկումներ գարձեա՛լ աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Կովկասի եւ Հայաստանի վրայ, եւ հայ ժողովուրդի թշնամիները կը սպասեն որ մենք զոհ երթանք գրգռութիւններու, կորնչեցնենք բանականութեան ճամբան եւ այդպիսով կորսընցնենք ոչ միայն Ղարաբաղը, այլ նաեւ վտանգենք մեր ունեցած փոքրիկ Հայաստանը:

Ոչ· պէտք չէ՛ կորնչեցնենք մեր քաղաքական ու քաղաքացիական իմաստութիւնը եւ պէտք չէ ուրախացնենք մեր ժողովուրդին թշնամիները:

Պէտք չէ կորնչեցնենք բանականութեան ճամբան եւ օրինականութեան գիծը, որովհետեւ այդ կերպով կը կորնչեցնենք ամէն բան:

Մենք անձամբ դիմած ենք Պր· Կորպաչովին որ արդարօրէն լուծէ Ղարաբաղի հարցը: Ամբողջ արտասահմանը Ձայնակցեցաւ մեզի՝ գոչելով՝ «Ղարաբաղը մերն է»:

Եթէ հարկը ըլլայ, տակա-

(ՇԱՐ.Ը 11-ՐԴ ԷՋ)

ՍՈՒՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ ԶԵԿՈՒՅՈՒՄԸ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԼԻԱԿԱԶԱՐ ՆԻՍՏԻՆ

ՄՇԱԿՈՑԹ

Հայ ժողովուրդը հպարտ է, որ կը պատկանի իրաւահասար խորհրդային ժողովուրդներու ընտանիքին եւ խորապէս կը գիտակցի, որ տնտեսութեան ու մշակոյթի բնագաւառին մէջ ունեցած իր բոլոր յաջողութիւններուն ու նուաճումներուն համար կը պարտի ոչ միայն իր աշխատասիրութեան ու տաղանդին, այլ՝ նաեւ հսկայական չափով ռուս մեծ ժողովուրդին, խորհրդային միւս եղբայր ժողովուրդներուն, Թէեւ մենք Հայաստան բնակող ատրպէյճանցի, վրացի, քիւրտ, ասորի եւ այլ փոքրամասնութեանց հետ տարուող աշխատանքի որոշ փորձ ունինք, բայց պէտք չէ անտեսենք այդ բնագաւառին մէջ եղած վրիպումները ու թերութիւնները:

Ազգամիջեան յարաբերութեանց մէջ չկան մանրուքներ: Այստեղ ամէն ինչ էական է, քանզի ընկերա – մշակութային, նոյնիսկ ամէնօրեայ կենցաղային հարցերը ատենին չլուծելը բացառաբար կ'անդրադառնայ մարդոց ընկերային ինքնազգացողութեան վրայ, կը յառաջացնէ ազգային ճնշուածութեան զգացում: Ասոր համար ալ այդ բոլոր հարցերը պէտք է մշտապէս մեր ուշադրութեան կեդրոնը գտնուին:

Մենք սկսած ենք աստիճանաբար կորնչցնել Մոսկուա, Լենինգրատ եւ այլ քաղաքներ բնակող մեր հայրենակիցներու՝ համապատասխան գիտնականներու, մշակոյթի ու արուեստի գործիչներու հետ կապերը: Անոնցմէ շատերը ամբողջ հոգիով կապուած են իրենց նախնիներու երկրին հետ, կ'ապրին անոր ուրախութիւններով ու դառնութիւններով, անկեղծօրէն կը փափաքին իրենց բաժինը բերել Խորհրդային Հայաստանի տնտեսութեան, մշակութային զարգացումին: Մենք պարտաւոր ենք անոնց տալ այդ կարելիութիւնը: Մեր հայրենակիցները կրնան, օրինակ, գործօն կերպով մասնակցիլ քաղաքներու պատրաստման, հայ գրականութեան ու մշակոյթի տարածման: Կարելի է աւելի յաճախ գիտնականներ հրաւիրել համալսարաններու մէջ դասախօսութիւններ կարդալու, շարժանկարի, թատրոնի բեմադրիչներ՝ բեմադրութիւններ իրականացնելու, նկարիչներու անհատական ցուցահանդէսներ բանալ: Այս գործին մէջ պէտք է աւելի մեծ նախաձեռնութիւն հանդէս բերեն Հայաստանի Մշակոյթի նախարարութիւնը, Մոսկուայի մեր մշտական ներկայացուցչութիւնը:

ՄԱՑՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ

Լեզուն ժողովուրդին հոգին է, անոր անձին հոգեւոր հարըստութիւնը, մշակոյթը: Ուստի մայրենի լեզուի նկատմամբ հոգատար վերաբերմունքը, կիանքի բոլոր ոլորտներուն մէջ անոր գործածութիւնը մեր կարեւորագոյն խնդիրն է: Միանգամայն անթոյլատրելի է, երբ որոշ ղեկավարներ իրենց անխոհեմ որոշումներով ու գործելակերպով երբեմն արուեստականօրէն Հայոց լեզուի գործածութեան ոլորտը կը նեղցնեն, որ օրէնսդրականօրէն վաւերացած է որպէս Հայաստանի պետական լեզու: Մենք պարտաւոր ենք ամրապնդել Հայոց լեզուին վարկը, բոլոր պայմանները ստեղծել անոր զարգացման ու հարատացման համար:

(ՇԱՐ.Ը 12-ՐԴ ԷՋ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«100 ԱՌ 100 ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ»Ի ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

«100 առ 100 Հայ երաժշտութիւն» համոյզը ներկայացուց, Ուրբաթ, 14 Հոկտեմբերի, ժամը 21,30ին, Միխիթարեան Վարժարանի բերնէ բերան լեցուած հանդիսասրահին մէջ, իր կազմակերպած բացառիկ նուագահանդէսը:

Արուեստասէր հոծ բազմութեան մը առջեւ, խօսք առնելով, հայերէնով եւ թաւթիւրքերէնով, Օր. Մալվինէ Գրաֆերեան ըրաւ պատմականը հանդիսին, ինչպէս նաեւ անոր բազմաթիւ նշոյլներուն:

Եռանդի վին Արտաշէս Պէօթճեանի (Աչէվանի եւ Այվազեանի գործերվն) նրբաշարժութիւնով (clarinete) եւ հնոտիկով ինչպէս կերպասանցող Միքեա Մալեանի (Մաշտոցի Աւետիսեանի գործերէն) մենակատարութիւնները, որոնք արժանացան բազմութեան բուռն ծափահարութիւններուն:

Յայտարարին Բ. մասին մէջ, Մալվինէ Գրաֆերեան տարաբաստարկին Լուսաբեր Տոմմա Յովհաննէսեանի «Ծնող Տղաց» եւ Գէորգ Խմիկի հայկական համանուագը: Արժանապատիւ Սարեան, ջուխակով (ընկերակցութեամբ դաշնամուրի) մեկնեց հայ եւ միջազգային հեղինակներու գործեր:

Հանդիսաւէրը վերջ գտաւ երգչախումբին կատարած «Քան Հայաստանդ» (Մալիսաքալեանէն):

Հանդիսասէրները բարձր գնահատեցին Պրն. Սիմոն Գիրպիդիքեանի ղեկավարած ձեռնարկը:

ՊՐԱԶԻԼԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հանդիպում կը հաղորդենք, թէ Թեմիս բարեջան Առաջնորդ Գերդ. Տ. Տաճեւ Սուրբ Ընծ. Վարդապետ, այս տարի բոլորից իր Քահանայական օծման Բանհիսկնորդ տարեդարձը: Այս առիթով, Թեմիս Կեդրոնական Վարչութեանս հովանաւորութեամբ, կազմուեցաւ յատուկ յանձնախումբ մը, մասնակցութեամբ գաղութիս բոլոր Կազմակերպութեանց եւ Միութեանց, նշելու Սրբազան Հօր Բանհիսկնաձեռք յատուկ հանդիսութեամբ մը:

Պրազիլահայ Հաւատացեալ, խոր պիտակցութեամբ ու երախտագիտութեամբ կ'ուզէ կնահատել իր Առաջնորդին ներհեպ ծառայութիւնը Հայց. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ եւ մասնաւորաբար Գաղութիս, որ կը վայելէ իր բարձր հովանաւորութիւնը Եկեղեցական կրթական գործերու, որ կը վայելէ իր բարձր հովանաւորութիւնը Եկեղեցական կրթական գործերու, որ կը վայելէ իր աշխատասիրութեամբ մէջ, միշտ առաջնորդուելով դէպի հաւատարմութիւն հանդէպ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ Աներանցի Հայոց Հայրապետութեան:

Ցուցիլեական կեդրոնական հանդիսութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 30 Նոյեմբեր 1988, Չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 21-ին, Պայու Բայի շրջ սրահին մէջ:

Կեդրոնական Վարչական Խորհուրդ Պրազիլահայ Թեմի

Սան Փաւլօ, Սեպտ· 1988

60 ԱՄԵԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Հայ Ազգային Դուրեան Վարժարանի 60րդ պանծալի տարեդարձ տօնուեցաւ 16 Սեպտեմբերին մեծ խանդավառութեամբ:

Հայկական Ալումիի չքեղ սրահին մէջ ժամը 21-էն սկսեալ, հրաւիրեալները ներաղորդութիւն վարժարանիս ծնողաց Յանձնախումբի տիկիններու լսողի, իսկ վարժարանիս խնամակալ մարմինի մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւէր պատրաստութիւններուն:

Եբերկալ էին տոյն հանդիսութեան Պրազիլահայ Թեմի Առաջնորդ Գերդ· Տ· Տաճեւ Եպս· Ղաբիպեան, Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Առնուազեա Տիար Արշաւիր Տօնեւեան, Տէր Գէորգ Քհնյ· Պարոնեան, Ազգային Ներկայացուցչական մարմնի Առենապետ Տիար Սիմոն Քհրիմեան եւ այլ ազգայիններ:

Հանդէսը սկսաւ միշտ ժամը 21·45-ին, օրուան խօսնակն էր Տիար Կարօ Ահարոնեան, բացման խօսքը ուղղեց Տոքթ· Լեւոն Պետիկեան, որ Առենապետն է վարժարանիս խրնամակալ մարմնին, ապա խօսք առաւ վարժարանիս Տրնօրէն Տէր Եղիկ Քհնյ· Կիւզէլեան որ ներկայացուց Ազգային Դուրեան Վարժարանի եգիպի պարտականութիւնը Պրազիլահայ գաղութին եւ նաեւ գաղութին պարտականութիւնը ի շահ վարժարանիս: Ապա Տիար Մուբարտ Կէօճճեան տուաւ հակիրճ պատմութիւնը վարժարանիս եւ անակնկալով մը հրաւիրեց վարժարանիս առաջին սանները դէպի սրահին կեդրոնը ուր ապրուեցաւ յուզիչ պահ· ապա այդ առաջին աշակերտները ստացան արծաթեայ յուշատախտակներ: Ապա բեմ բարձրացաւ Թեմիս բարեջան Առաջնորդ Գերդ· Տ· Տաճեւ Եպս· Ս· Ղաբիպեանը, որ իր խօսքին մէջ խրախուսեց Ազգ· Կեդրոնական Վարչութիւնը, Վարժարանիս խնամակալ մարմինը, Տնօրէնութիւնը եւ բոլոր պաշտօնութիւնը չնորհաւորելով զանոնք իրենց առաքինութեան համար:

Այս ուրախ առթիւ Վարժարանիս խնամակալ մարմինը հրաւիրած էր Գուէնոս Այրէսէն «Մուգիթա Արմէնեա Ակն Բուրսէնթօ» խումբը, որ ներկայներուն հրամցուց Հայկական երգերու փունջ մը, ուրախ մթնոլորտ մը ստեղծելով ներկայ ժողովուրդին:

Ճաչկերոյթը տեւեց մինչեւ ուշ գիշեր, ուր հրաւիրեալները կը գուարճանային մեծ խանդավառութեամբ:

«ԳԱՅԻԱՆԷ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻՆ ՀՈՑԱԿԱՊ ԵԼՈՑԹ

Ինչպէս ամէն տարի՝ այս տարի եւս «Գայիանէ» պարախումբը զերազանց մասնակցութիւն բերաւ Հայ Մշակոյթի Ամիսին:

«Գայիանէի» ստացուած հայկական ժողովուրդական պարերը Շարաթ, Հոկտեմբեր 15ին ժամը 22ին, Միսերիգորտիայի լսարանին մէջ – դիւթեցին արուեստասէր հոծ բազմութիւնը, որ բերնէ բերան լեցուեցաւ իր հանդիսասրահը:

Ափոփա Անդրէասեան Զուլաքեանի 20 տարիներէ ի վեր դիմադրուած պարախումբը ներկայացուցած յայտագիրը հիմնային փոփոխութիւններ կրած էր՝ պարագրութեան ինչպէս նաեւ մենակատարներու եւ պարողներու տարազներուն տեսակէտէն:

Ինչ կը վերաբերի պարագրութեան՝ ան կը կրէ վարպետ Խաչիկ Մարգարեանի հայաստանէն մանաւոր բերուած եւ ներմուծած արուեստառնոյ եւ որակով:

Ժողովուրդը կարօտ ունէր նման ընտիր արուեստի պատկանող ելոյթի՝ եւ կ'ակնկալէ որ կրկնուին առիթները եւ «Գայիանէ» պարախումբը յաճախ բերկրութիւն բերէ իր մշտանորոգ յայտագրերով:

Այս առթիւ՝ ներկաները որ չատ գնահատեցին Տիկ· Զուլաքեանի պատրաստութիւնը, վայելեցին նաեւ «Գայիանէ» մանկական պարախումբին արուեստական դրուատելի ելոյթը:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս Կիրակի, Նոյեմբեր 6, Վիսենցէ Լոփեսի Սուրբ Գէորգ Եկեղեցւոյ մէջ, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի մեր սիրելի ամուսնոյն՝ հօր եւ մեծ հօր

ՄԱՐԹԻՆ ԲԱԿԱԼԱՑԵԱՆԻ

երկրորդ տարելիցին առթիւ:

Ներկայս կը ծանուցանենք ի գիտութիւն հանգուցեալի յիշատակը յարգող մեր բարեկամներուն:

ԱՅՐԻՆ՝ ԱՐՓԻՆԷ ԲԱԿԱԼԱՑԵԱՆ ԵՒ ԶԱՒԱԿՈՒՆԴ

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

Հայաստանեցւոյ Առաքելական Եկեղեցւոյ Կեդրոնական Վարչութիւնս եւ Եկեղեցւոյ Պայծառութեան Յանձնախումբս, այսու իր խորագոյն ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Սարայտարեան ընտանիքի բոլոր պարագաներուն եւ ազգականներուն, իրենց հօր, մեծ հօր եւ ազգականիճ՝ ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՍԱՐԱՑՏԱՐԵԱՆԻ մահուան առիթով:

ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԿԵՂ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Պս· Աս· 24 Հոկտեմբեր 1988

ՏՈՔԹ. ՄԵԼԳՈՆ ՖԵՐՄԱՆԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Տոքթ. Մելգոն Ֆերմանեան, Պրազիլիոյ Սէպրա նահանգի Ֆորթալէզա քաղաքէն, մայրաքաղաք կը գտնուր Հոկտեմբերի 16էն 21ը մասնակցելու համար կուրծքի քաղցկեղի համալիարանային համագումարին, որ կայացաւ Պուէնոս Այրէսի Շերաթեն Պանդոկին մէջ:

Պատեհ առիթը ունեցանք խօսելու Տոքթ. Ֆերմանեանի հետ, եւ իմացանք իրմէ որ զաւակն է Գաոնիկի եւ Լիտիա Ֆերմանեաններու, հայուհի իսկական դեսպաններ Ֆորթալէզայի մէջ, ուր ընորհիւ Գաոնիկի Ֆերմանեանի եռանդուն ջանքերուն քաղաքին փողոցներէն մէկը կոչուի Արմենիա փողոց· Rua Armênia.

88 տարեկան Գաոնիկին համար միշտ թարմ կը մնայ Մեծ Եղեռնի միւսասակը եւ

(ՇԱՐ.Ը 12-ՐԴ Է)

ՄԱՏԱՂ

Ցառաջիկայ Կիրակի օր, Նոյեմբեր 13ին, Վալենթիա Ալսինայի Սուրբ Ցակոբ Եկեղեցւոյ մէջ, տեղի պիտի ունենայ տարեկան աւանդական Մատաղը:

ՍՈՒՐԲ ՑԱԿՈՒԱ ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպութեամբ Ֆլորէսի Վարագայ Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ Եկեղեցասէր Տիկնանց Յանձնախումբի, Շաբաթ 19 Նոյեմբեր, կէսօրէ ետք ժամը 4-ին, տեղի կ'ունենայ Նարտի մրցաշարք, Արծրունի Ազգային Վարժարանի Եդուարդ Պօյաճեան Սրահին մէջ:

Ապահովեցէք ձեր մասնակցութեան տօմսերը: ՇՈՒՏ ՊԻՒՖԷ.

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

(ՇԱՐ. 8-ՐԴ ԷՋԷՆ)

...ին տասն անգամ ալ պիտի ...մենք Պր. Կորպաչովին եւ ...աշխարհի մեծերուն, որպէսզի Ղարաբաղը միանայ Հայաստանին:

Մեր արիւնոտ պատմութիւնը ցոյց տուած է թէ հայ ժողովուրդը բարեկամ չունի: Ո՛չ ոք մեր ձեռքէն պիտի բռնէ, եթէ իմաստուն չգործենք:

Պատմական դէպքերու բերումով՝ միայն սովետական սահմաններուն մէջ գտած է հայ ժողովուրդը իր ապահովութիւնը եւ ռուս ժողովուրդին մէջ՝ իր բարեկամութիւնը:

Հայութիւնը միայն այս տեսալներով պիտի գործէ՝ լուծելու համար իր դատը, զարմանելու համար սիրտին ցաւը:

Օրէ՛նքն է մեր ճամբան:

Արդարութիւնն է մեր ուժը:

Պէտք է կառչինք օրէնքին եւ արդարութեան: Ուրիշ ելք չկայ՝ որքան ալ տխուր ըլլան պայմանները:

Ամբողջ արտասահմանը ձեզի հետ է. բայց գիտցէք որ արտասահմանը պետութիւն չէ:

Վիշտով, համբերութեամբ, բայց անդուլ պայքարով ու յարատեւութեամբ պիտի հետապնդենք մեր դատը:

Եւ այդ կերպով անպայման Ղարաբաղը պիտի միանայ Հայաստանին:

Համբերենք եւ յաղթանակենք:

«ՕՐԷՆՔՆ Է ՄԵՐ ՃԱՆԱՊԱՐՀԸ»

Նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեան Սեպտեմբեր 28-ին տեսակցութիւն մը տուաւ «Վոյս աւ Ամերիքայ»ի հայկական բաժնին, անդրադառնալով Ղարաբաղի հարցին: Ստորեւ կը ներկայացնենք այդ տեսակցութեան մէջ ներկայացուած կարգ մը միտքերը:

Պր. Կորպաչով կը ջանայ մարդկային նոր դիմագիծ մը տալ Սովետական Միութեան: Անոր բերած ազատական շունչը եւ վերակառուցումի նախաձեռնութիւնը գնահատւեցան թէ՛ ներսը թէ ալ դուրսը:

Արեւմուտքը եւ Ամերիկան յայտնօրէն կը ցանկան որ յաջողի Պր. Կորպաչով իր նպատակներուն մէջ, որովհետեւ անոր մէջ գտան գործնական խօսակից մը: Անոր պաշտօնի գալէն ի վեր առաջ գացած է աշխարհի խաղաղութեան դատը:

Ներքին վերակառուցումի գծով Ղարաբաղի հարցը ամէնէն նշանակալից փորձաքարն էր Կորպաչովի քաղաքականութեան համար: Որովհետեւ, Լեռնային Ղարաբաղը հայկական հող է, եւ 1920-ին այդ հանգամանքը ընդունուած եւ շրջանը պաշտօնապէս յանձնուած էր Հայաստանի: Սակայն, Ստալինի մէկ կամայականութեան պատճառաւ Ղարաբաղը 68 տարիներ մնաց Ատրպէյճանի իշխանութեան տակ: Եւ տեղւոյն հայերը միայն թուրքի վերաբերում գտան Պաքուի Կառավարութենէն: Երբեք չունեցան այն եղբայրութիւնը որ խոստացուած էր իրենց:

Ուրեմն, Ղարաբաղի հայերը ուզեցին ազատիլ ազերի իշխանութենէն եւ միանալ Հայաստանին:

Եւ քանի որ Պր. Կորպաչով կը ծրագրէր սրբագրել ստալինեան սխալները՝ ես կը կարծէի թէ ամէնէն ցայտուն սխալը Ղարաբաղի բախտն էր: Անոր համար դիմեցի Պր. Կորպաչովին որ արդարութիւնը վերահաստատէ եւ Ղարաբաղը վերադարձնէ Հայաստանին:

Անշուշտ, ես մինակը չէի որ այդ դիմումը կատարեցի: Ամբողջ սփիւռքը մէկ մարդու պէս ոտքի ելած կը գոչէր «Ղարաբաղը մերն է»:

Ինչպէ՞ս կրնայի ես լուռ մնալ: Կամ ո՞ր հայը կրնար լուռ մնալ: Բայց Գերագոյն Սովետի Յուլիս 18-ի որոշումը յուսախաբ ըրաւ Հայութիւնը:

Որքան ալ ուզենք հասկընալ Պր. Կորպաչովին վիճակը եւ զայն բացատրել քաղաքական կերպով՝ չենք կրնար զսպել մեր յուսախաբութիւնն ու զայրոյթը: Մանաւանդ, չեմ կրնար Ատրպէյճանի մէջ բնակող մեր եղբայրներուն ըսել թէ իբրեւ վերջնական լուծում ընդունին Յուլիս 18-ի որոշումը, որովհետեւ անոնք են որ տուին զոհերը Սումկայիթի, անոնք են որ տուին վիրաւորները Ստեփանակերտի վերջին գրգռութիւններուն:

Ջարդերը կը կատարուին Սումկայիթի մէջ, մինչ սովետական բանակը կը պաշարէ Երեւանի անզէն ցուցարարները: Անարդար կը գտնենք նաեւ Մոսկուայի կեդրոնական մամուլին եւ թելեվիժընին վերաբերումը այս հարցին մէջ – զոհն ու զոհարարը կը ներկայացուին միեւնոյն պատկերով:

Եթէ 68 տարիներէ ի վեր սովետական կարգերու տակ ազերին չէ մոռցած ջարդարարութեան իր թրքական բնազդը՝ Պր. Կորպաչով շատ պիտի դժուարանայ ընկերվարական ազգ մը կառուցանելու Ատրպէյճանի մէջ:

Ղարաբաղեան շարժումը մեզի համար ազգային զարթօնքի հսկայ շարժում մըն է: Ղարաբաղի հողային պահանջը միայն մէկ մասն է հայութեան ակնկալութիւններուն: Մենք այդ շարժումին մէջ կը գտնենք նաեւ Հայաստանի օդի ապականութեան խնդիրը, բնակչութեան առողջութեան տագնապը, տնտեսական վերելքի պահանջը, լեզուի մաքրութեան խնդիրը: Պէտք է այնպիսի պայմաններ ստեղծուին որ հայը չուզէ գաղթել Հայաստանէն:

Եթէ Հայաստանի բնակչութիւնը նուազի եւ եթէ Ղարաբաղի տնտեսութիւնը քայքայուի՝ ոչ կրնանք մեր ունեցած Հայաստանը պահել, ոչ ալ անոր վրայ Ղարաբաղը աւելցնել:

Յուլիս 18-ի որոշումը անարդար գտնելով հանդերձ՝ շատ մը դրական կէտեր կը նշմարեմ ես: Պէտք է զանոնք հետապնդենք:

ԳՐԵԹԷ 750 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Ֆրանսայի թագաւորը Լուի Իններորդ (1214–1270), որ հետագային արժանացաւ սուրբերու կարգին դասուելու պատիւին եւ ծանօթ դարձաւ Սէն Լուի անունով (սպաներէն Սան Լուիս Ռէյ), կազմակերպեց Եօթներորդ Խաչակրութիւնը, այլազգիներու տիրապետութենէն ազատելու համար Երուսաղէմը: Այդ արշաւանքը, որ տեւեց 1248էն մինչեւ 1254 թուականը, չհասաւ իր նպատակին, անիկա նկարագրուած է մանրամասնօրէն Ժուանվիլի կողմէ, որ թագաւորին ընկերացող ազնուատոհմ անձերէն մէկն էր: Ժուանվիլի պատմագրութիւնը, որմէ կը տեղեկանանք թէ թագաւորը ուխտեց խաչակիր դառնալ 1244 թուականին երբ շատ ծանր հիւանդութեամբ պառկած էր, կը կրէ «Սէն Լուի Թագաւորին Կեանքը» խորագիրը: Եւ այդ գիրքին մէջ է որ կը հանդիպինք հայերու որոնք առնչուած են Ֆրանսայի թագաւորին հետ: Ժուանվիլի գիրքին այդ բաժիններն են որ այսօր թարգմանաբար կը ներկայացնենք «Սարտարապատ»ի ընթերցողներուն: Ժան տը Ժուանվիլ ապրած է 1224–1317 թուականներուն:

Ուրեմն, Ֆրանսայէ մեկնելէ ետք, Սէն Լուի Թագաւորը նախ ցամաք կ'իջնէ Կիպրոս (1248ին): Գիրքին հետեւեալ հատուածը կը վերաբերի այդ շրջանին:

«Այդ իշխանաւորին (Իգոնիոնի Սուլթանին, ներկայիս Գոնիա. Ծ.Թ.) մեծ հարստութեան մասին գաղափար մը կարելի է կազմել այն իրողութենէն որ Հայաստանի (այսինքն Կիլիկեան Հայաստանի, Ծ.Թ.) Թագաւորը իրր նուէր Ֆրանսայի թագաւորին ղրկեց առնուազն հինգ հարիւր կարմիր ոսկի արժող վրան մը, միաժամանակ տեղեկացնելով թէ ինք իր կարգին զայն նուէր ստացած էր Իգոնիոնի Սուլթանին մէկ *ֆէրրայիւէն*: Արդ, պէտք է ձեզի հաղորդեմ թէ *ֆէրրայիւը* սպասաւոր մըն է որ խնամք կը տանի Սուլթանին վրաններուն եւ մաքուր կը պահէ անոր տուները:

«Հայաստանի թագաւորը, ինքզինք ազատելու համար Իգոնիոնի Սուլթանին ենթարկուելէ, գնաց ու դիմեց թաթարներու թագաւորին եւ անկէ օգնութիւն ստանալու համար հպատակ դարձաւ անոր վասալը: Հայաստանի թագաւորը, իր երկիրը վերադառնալով, միասին բերաւ այնքան մեծ թիւով զօրականներ, որ բաւականաչափ զօրաւոր դիրքի մէջ եղաւ Իգոնիոնի Սուլթանին դէմ պատերազմելու համար: Պատերազմը երկուքին միջեւ տեւեց շատ երկար ժամանակ, բայց ի վերջոյ թաթարները ա՛յնքան շատ սպաննեցին Սուլթանին զօրքերէն որ անոնց իշխանաւորը դադրեցաւ այլեւս որեւէ կշիռ ունենալէ: Մինչ այդ, գալիք ճակատամարտին մասին ա՛յնքան խանդավառ լուրեր կը շրջէին Կիպրոսի մէջ, որ մեր քանի պետերէն ոմանք, կռուելու առիթէն հրապուրուած եւ աւար վաստկելու յոյսով, անցեր էին Հայաստան: Բայց անոնցմէ ոչ մէկը երբեւիցէ վերադարձաւ:»

Սէն Լուի թագաւորը իր նաւատորմով 1249ին մեկնելով Կիպրոսէն գնաց Եգիպտոս: Ցամաք ելլելով Տամիէթ քաղաքին մօտ, յաղթական կռիւ մղեց եգիպտական զօրքերուն դէմ եւ հասաւ Մանսուրա: Այս վերջին քաղաքին առջեւ, սակայն, պարտութիւն կրեց

(ՇԱՐ.Ը 14-ՐԴ ԷՋ)

COCINA ORIENTAL
Especialidades Armenias
Sra. Valentina TE. 791-2349
-Trabajos sobre pedidos-
Asista a las clases de comidas especiales armenias, que se dictan en Pampa 4992, Capital, todos los jueves de Setiembre y Octubre, de 14.30 a 16.30.
Informes: TE. 51-1488 y 783-0955

CONTEMPORA
Alfombras Atlántida
CORDOBA 4475 T.E. 773-2794
CAPITAL FEDERAL 774-2977

Daniel Youssefian e Hijos S.A.
Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357. Buenos Aires
T.E.: 48-9442/5298

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ստորեւ կու տանք Հակիրճ ժամանակագրութիւնը բոլոր այն այցելութիւններուն զոր կատարեցին իրենց երկուշաբթուայ կեցութեան րնթացքին, Հայրենի ց արուեստագէտները:

Այս Համոյթը զոր կը գլխաւորէ Խոհ Դարբինեան ունեցաւ շատ աչխոյժ գործունէութիւն մը, Հակառակ՝ իր սահմանափակ ժամանակին:

Ուր որ գնաց ստեղծեց ճոռոմ, խանդավառութիւն, երգեցին գլխաւորաբար ազգագրական, ժողովրդային երգեր եւ ոգեւորուած հայ բազմութիւնը, սկսեալ փոքրերէն՝ մինչեւ ծերունի հայրիկներ եւ մայրիկներ մասնակցեցան, ինքնամոռնչ երգելով եւ պարելով իրենց հայրենի եղբայրներուն եւ յոյներուն:

Բացի Դարբինեանէն՝ Համոյթը կը բաղկանայ հետեւեալ արուեստագէտներէն. Համասփիւռ Մանուկեան (դաշնամուր), Ռազմիկ Պապիկեան (վաստակաւոր թեմնոր), Սկրտիչ Մալխասեան կամ «Ուստա Մկր» (դուդուկ) ինսթրումենթներ՝ Հրաչեայ Աւետեան եւ Գագիկ Հախվերտեան:

Երեքշաբթի 18 Հոկտեմբերին.

Այցելեցին Հ.Ռ.Ը.Մ.Ի Մարի Մանուկեան Կրթական Հաստատութիւնը, ուր ողջունուեցան տնօրէնութեան եւ ուսուցչական կազմին կողմէ, այցելեցին նաեւ աշակերտութիւնը, երգեցին Խոհ Դարբինեան եւ Ռազմիկ Պապիկեան (ազգագրական երգեր) նուագեց «Ուստա Մկր», ըստեղծելով եզակի մթնոլորտ մը խանդավառութեան եւ հայրենասիրական ապրումներու:

Նոյն օրը այցելեցին Ռոզա Տոլապճեանի ցուցահանդէսը (Նորհրապարակ սրահին մէջ)

Ապա երեկոյեան ժամը 8,30ին հանդիպում մը ունեցան գաղութիս հայ գրատրքէ բանաւոր, մասնաւ. Ներկայացուցիչներուն հետ Հ.Ռ.Ը.Մ.Ի կեդրոնին մէջ (տեսնել՝ «Մարտապաւոցի Հոյս- 26 թիւը):

Հինգշաբթի, 20 Հոկտեմբերին.

Այցելեցին Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Կրթական Հաստատութիւնը, ուր ընդունելեցան տնօրէնութեան, ուսուցչական կազմը եւ աշակերտները զիրենք ողջունեցին գոհունակութեամբ:

Հայրենի արուեստագէտները իրենց խօսքերով, երգերով եւ նուագով խանդավառեցին մթնոլորտը, եւ ստեղծեցին հայրենասիրական բարձր ապրումներ: Նոյն օրը, գիշեր այցելեցին Արմենիա Մշակութային Միութիւնը եւ Արմենիա Օրաթերթը, ամենուրեք փոխադարձ եւ վարակիչ խանդավառութիւն յառաջացնելով:

Տնօրէնութեան, ուսուցիչներու եւ աշակերտներու կողմէ, հոս ալ ստեղծեցին խանդավառութիւն եւ իրենց երգերն ու նուագները ոգեւորութեան գոհունակութեամբ:

Կիրակի, 23 Հոկտեմբերին.

Ներկայ էին Տիեզերթիվօ Արմենիո եւ Նիւ Օյտ Պօյզ Ֆիւժիոլի խաղին: Ցաղթանակի օր մը, ուր Ուստա Մկր նուագեց «Զարթիր Լաօ»ն եւ հայերը ձայր աստեղան խանդավառուած, իրենց ազգային խոր զգացումները – բերկրութիւն ու յոյզերը – դրսեւորեցին նոյնքան եռանդուռ ու խանդավառ պարերով ֆուվպոլի դաշտին վրայ:

Երկուշաբթի, 24 Հոկտեմբերին.

Այցելեցին Արծրունի վարժարանը եւ Վարագայ Ս. Խաչ Եկեղեցին:

Տնօրէնութիւնը, ուսուցիչներ եւ աշակերտները վայելեցին հայրենի արուեստագէտներու ստեղծած ջերմ մթնոլորտը: Ինչպէս ամենուրեք, հոս նաեւ իրենց երգերն ու նուագը խորապէս տպաւորեցին ներկաները, անոնց մէջ խանդավառելով ազգային ոգին:

Նոյն օրուան գիշերը ներկայ գտնուեցան Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ կրթ. Հաստատութեան ներկայացուցած հանդէսին, Հայ Մշակոյթի Ամսուան նուիրուած:

Երեքշաբթի, 25 Հոկտեմբերին.

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱՂԱՊԱՏԵՆ ՏԵՓՈՐԹԻՎՕ ԱՐՄԵՆԻՈՅԻ ԱՄՏՎԵՐԷՆ ՈՒԱՀԵՐ ՈՒՏՕԱԲԵԱՆԸ.

Այցելեցին Խրիմեան կրթ. Հիմնարկութիւնը, ուր Տնօրէնութիւնը, ուսուցչական կազմը եւ աշակերտները զիրենք ողջունեցին գոհունակութեամբ:

Հայրենի արուեստագէտները իրենց խօսքերով, երգերով եւ նուագով խանդավառեցին մթնոլորտը, եւ ստեղծեցին հայրենասիրական բարձր ապրումներ: Նոյն օրը, գիշեր այցելեցին Արմենիա Մշակութային Միութիւնը եւ Արմենիա Օրաթերթը, ամենուրեք փոխադարձ եւ վարակիչ խանդավառութիւն յառաջացնելով:

Չորեքշաբթի, 26 Հոկտեմբերին.

Երեկոյեան այցելեցին տեղւոյս Տիարպէքիրեան Հանգստեան Տունը: Շատ բարերեր էր այս այցելութիւնը, այն իմաստով որ հայ արուեստագէտները տուած կարճ համերգր մթնոլորտը պարուրեց հայրենասիրական խոր զգացումներով եւ ապրումներով: Հայ հայրիկներն ու մայրիկները աչխուժացած, չես գիտեր յանկարծական ինչ ոյժով, զուարճացան, երգեցին եւ պարեցին, առանց յոգնութիւն ցոյց տալու, եւ իրա՛ւ պատանիներուն պէս:

Նոյն օրուան ընթացքին, գիշերը հայ արուեստագէտները Հանդիպում մը ունեցան գաղութիս երեք Ազգային Կազմակերպութիւններու Մ.Դ.Հ.Կ-ի, Հ.Ց.Դ-ի եւ Ռ.Ա.Կի ներկայացուցիչներուն հետ: Տեղի ունեցաւ կարծիքներու փոխանակութիւն հայրենի կեանքի, իր արցախեան հարցին շուրջ, բարեկամական սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ:

Հայ արուեստագէտները այցելեցին նաեւ Մարալի Հայրենակցական Միութիւնը, ուր Առենապետ Լոմլոմճեանի բարեգալստեան մաղթանքներէն ետք, հիւրասիրուեցան ապա՝ ներկայ եղան Կոմիտաս երգչախումբի «Երգերէն», երգեցին եւ նուագեցին:

Հինգշաբթի, 27 Հոկտեմբերին.

Այցելեցին Մխիթարեան վարժարանը, ուր ընդունուեցան տնօրէնութեան, ուսուցիչներու եւ աշակերտներու կողմէ, եւ մասնակցեցան մշակութային հանդիսին, զոր կազմակերպած էր Կրթական հաստատութիւնը:

Գիշերը հիւրասիրուեցան «Մարտապաւոցի» խմբագրութեան կողմէ: Ուրախ սեղանին շուրջ եւ շատ սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ հայրենի հիւրերը խօսեցան ամբողջ հայ ժողովուրդը յուզող Արցախեան պահանջատիրութեան, հայրենի ժողովուրդի բարձր գիտակցութեան, օրհներգ:

Ներկայ էին Տիար Պետրոս Տիարպէքիրեան Հանգստեան Տունի: Շատ բարերեր էր այս այցելութիւնը, այն իմաստով որ հայ արուեստագէտները տուած կարճ համերգր մթնոլորտը պարուրեց հայրենասիրական խոր զգացումներով եւ ապրումներով: Հայ հայրիկներն ու մայրիկները աչխուժացած, չես գիտեր յանկարծական ինչ ոյժով, զուարճացան, երգեցին եւ պարեցին, առանց յոգնութիւն ցոյց տալու, եւ իրա՛ւ պատանիներուն պէս:

Նոյն օրուան ընթացքին, գիշերը հայ արուեստագէտները Հանդիպում մը ունեցան գաղութիս երեք Ազգային Կազմակերպութիւններու Մ.Դ.Հ.Կ-ի, Հ.Ց.Դ-ի եւ Ռ.Ա.Կի ներկայացուցիչներուն հետ: Տեղի ունեցաւ կարծիքներու փոխանակութիւն հայրենի կեանքի, իր արցախեան հարցին շուրջ, բարեկամական սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ:

Հայ արուեստագէտները այցելեցին նաեւ Մարալի Հայրենակցական Միութիւնը, ուր Առենապետ Լոմլոմճեանի բարեգալստեան մաղթանքներէն ետք, հիւրասիրուեցան ապա՝ ներկայ եղան Կոմիտաս երգչախումբի «Երգերէն», երգեցին եւ նուագեցին:

Հինգշաբթի, 27 Հոկտեմբերին.

Այցելեցին Մխիթարեան

ՍՈՒՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ ՋԵԿՈՒՅՈՒՄԸ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԼԻԱԿԱԶՄԱՐ ՆԻՍՏԻՆ

(ՇԱՐ. 9-ՐԴ ԷՋԷՆ)

Ամէնատարած վերակառուցման կարիք ունի ոչ հայկական դպրոցներուն մէջ, ինչպէս նաեւ բարձրագոյն ուսումնական հաստատութեանց մէջ, հայերէնի դասաւանդում: Մենք պէտք է հասնինք այն բանին, որ դպրոցի իւրաքանչիւր չրջնաշրջան տերպագետ մայրենի լեզուին: Սա քաղաքական նշանակութեան հարց է: Անհրաժեշտ է ըստ ամենայնի խրախուսել եւ օժանդակել Հայաստան բնակող միւս ազգերու ներկայացուցիչներուն հայերէն սորվելու ձգտումը:

Կարելի է համալսարանի բանասիրական բաժինը արեւմտահայերէն դասընթացք մտցնել, աւելցնել հայագիտական թեքնոլոգիական դրուագներ ևս: Մեզի հարկաւոր են բացատրական, միտղային նոր բառարաններ, կատարելագործուած ինքնուսոյց ձեռնարկներ, գրուագաքրքիր:

Հարկ պիտի ըլլայ որ Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդը, գուցէ եւ կեդրոնական կոմիտէի Բիւրօն յատուկ քննարկման ենթարկէն ու լուծէն հայերէնի գործածութեան բարելաւման եւ զարգացման ու միւս ուսումնական հաստատութեանց մէջ անոր զանազանդման պայմաններուն կատարելագործումին առընչուղ հարցերը:

Ասոր հետ միասին մենք պէտք է միշտ յիշենք, թէ որքան մեծ է ռուսերէնի՝ որպէս ազգամիջեան հաղորդակցման միջոցի նշանակութիւնը: Հայաստանի մէջ չատ բան եղած է Ռուսաց լեզուի դասաւանդումը բարելաւելու համար: Սակայն դեռեւս ցած է այդ աշխատանքի արդիւնաւէտութիւնը: Շրջանաւարտներու մէկ մասը, յատկապէս գիւղական վայրերը, ուսումնչնին լաւ չի տիրապետեր:

ՄՇԱԿՈՑԹ

Դարերու խորքին մեզի հասած հայ ժողովուրդի մշակոյթային հարուստ ժառանգութիւնը պէտք է ժողովուրդի սեփականութիւնը դառնայ: Մենք անցեալին համար պատասխանատու ենք ապագային առջեւ: Ասոր համար մենք բարդ ու քրտնաջան աչխատանք պէտք է տանինք:

Պէտք է նշել որ մենք երբեմն բաւական անհոգ վերաբերմունք ունինք մեր մշակութային ժառանգութեան նկատմամբ: Օրինակ, 1969ին որոշուած էր Խորհրդային Հայաստանի պատմութեան եւ մշակոյթի յուշարձանները ժողովածու հրատարակել, ցարդ մէկ հատոր իսկ չէ տրպագրուած: Նոյն ճակատագրին արժանացած է «Խորհրդային Հայաստանի քաղաքների ու գիւղերի պատմութիւնը» վեցհատորեակ:

(ՇԱՐ. 8)

ՏՈՒՔԹ. ՄԵԼԿՈՆ ՖԵՐՄԱՆԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

(ՇԱՐ. 10-ՐԴ ԷՋԷՆ)

զայն ոգեկոչելու համար է որ ամէն տարի Ապրիլ 24ին, յօդուածներ կը գրէ տեղական օրաթերթերուն Ռատիօկայանին կամ հեռատեսիլին համար:

Այս ծերունազարդ հայը, անխոնջ ընթերցող մըն է: Ոչ նուազ քան օրական 6 ժամ կը կարդայ իրեն եկած հայրենի գիրքերը, Պէյրութ – Լիբանանի եւ Ամերիկայի թերթերը, ինչպէս նաեւ մեր Շաբաթաթերթ «Սարտարապատցի»:

Այս տիպար հայ ընտանիքի միւս անդամները՝ Վազգէն Ակոպի գաղութային հասպարանի նուագախումբի ջութակահար է, Ռեպկեան դաշնակահար եւ տեղւոյն երաժշտանոցի ուսուցչուհի է, Սարգիսը տնտեսագէտ եւ Արմենուհի գարձեալ փորձագէտ-արհեստագէտ մըն է:

Տօրթմունդ ապրող միակ 3 հայ ընտանիքներն են. Ֆերմանեան, Պօյաճեան եւ Ամոմեան:

Աչխարհափուճ հայութեան բեկորներն են ասոնք, որոնք անկմամբ կը պահեն մեր նահապետական աւանդութիւնները: Անցեալ տարի Ֆերմանեանները տօնեցին իրենց ամուսնութեան 50 ամեակը, եւ Մելկոն գայն արդարացի օրէն կը նկատէ Տէր Աստուծոյ պարգեւած մէկ մեծագործը:

Մելկոն հպարտ է իր հայութեամբ, միշտ կը հետեւի եւ կ'ապրի հայկական հարցերը, ի մասնաւորի ոգեւորուած է Արցախեան եւ չատ մտահոգ Արցախի հարցով: Սակայն լաւատես է եւ զօրաւոր է իր հաւատքը՝ թէ հայը անկասկած պիտի յաղթանակէ:

Նապահութեան ինչպէս նաեւ առողջ եւ իրապաշտ ըմբռնումին շուրջ:

Ուրբաթ, 28 Հոկտեմբերին. Ճամբորդեցին Մոնթկվիսէօ – Ուրուկուայ, եւ չետ իրենց վերադարձին, կիրակի 30 Հոկտեմբերին, ունեցան

յոյքը, Ղարաթաղի ժողովուրդի ազգագրական ճոխ չայրաստիւղով, որ տեղի ունեցաւ Մերիքորտիոյ հանդիսասրահին մէջ, հոծ բազմութեան մը հին մէջ, եւ որուն ներկայութեան, եւ ներկայացուցիչները պիտի մասնակցին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՅՍ ՕՐԵՐՈՒՆ

Դեպքերն ու յուզումները միայն կը հրմշտկեն Հայաստանի եւ Ղարաբաղի մէջ, եւ ոչ ոք կրնայ նոյնիսկ կռահել թէ մօտիկ ապագան ի՛նչ պիտի բերէ մեր ժողովուրդին:

Հայրենաբնակ մեր եղբայրները որոնումներու եւ հոգեկան, մշակութային, տնտեսական, բաղաքական վերիվայրումներու տագնապի շրջանէ մը կ'անցնին, երբեմն տալով խիզախութեան եւ ազնիւթեան սքանչելի օրինակներ, եւ ուրիշ ատեն իյնալով յուսալքումներու եւ սխալներու բաւիղին մէջ:

Ղարաբաղի՝ Հայաստանի հետ վերամիացման պահանջը առաջին ազդանշանն էր մեր կեանքէն ներս կատարուելիք վերիվայրումներուն: Պատմաբաններ եւ բաղաքագէտներ (որոնցմէ պէտք եղածէն ալ քիչ ունինք Հայաստանի մէջ թէ արտասահման) անշուշտ ժողովրդական այդ անօրինակ պոռթկումը եւ հաւաքական կամքի հիանալի արտայայտութիւնը պիտի բննեն, վերլուծեն, չափեն եւ կշռեն, բննադատեն կամ արժեւորեն, եւ գան եզրակացութիւններու՝ որոնք կրնան ճիշդ ըլլալ եւ կամ սխալ:

Ինծի համար, Ղարաբաղի ժարգը հոգեկան եւ բարոյական մաքրագտման առաջին քայլ մըն էր, առնուած մեր ժողովուրդին կողմէ, եւ այս իսկ պատճառով հանգրուան մը – շա՛տ կարեւոր հանգրուան մը – մեր արդի պատմութեան մէջ: Հանգրուան մը, եւ նաեւ ցուցանիշ՝ ապագային համար:

Սովետական Միութենէն ներս 1985 Ապրիլէն ի վեր սկսած տնտեսական եւ բաղաքական բարենորոգումներու շարժումը Հայաստան շատ ուշ հասաւ. եւ այս ո՛չ թէ ժողովուրդին չկամութեան պատճառով, այլ որովհետեւ իր դիրքերուն վրայ բարացած եղիչո կապած կուսակցական դեկավարութիւնն ու անոր տարբեր մարմինները քննական մղումով դէմ էին այսպիսի որեւէ շարժումի, փոփոխութեան: Եօթանասունն տարբացած ամբողջ մտայնութիւն մըն էր որ բարի պիտի բանդուէր, ամբողջ դարաւոր մը, հասկացութիւններ, ըմբռնումներ· չափելու եւ գործելու եղանակներ, տնտեսական, բաղաքական, մշակութային գործելակերպերու յեղաշրջումներ պիտի կատարուէին, եւ մարդիկ որոնք տասնամեակներ ամբողջ ծնած, մեծցած եւ ապրած էին բարացած մտայնութիւններու եւ արժեչափերու սահմանագիծէն ներս, պիտի չկարենային ընդառաջ երթալ կենսաւորող այն շունչին որ, առաջին անգամ ըլլալով, կուգար առա՛ց իրենց կամքին ու հաւանութեան:

Հայաստան եւ իր դեկավարութիւնը անցեալ տարի, Ցունիսին եւ Դեկտեմբերին, հրապարակային բննադատութեան ենթարկուեցան Մոսկուայի մէջ, Համայնավար Կուսակցութեան պետին՝ Միխայիլ Կորպաչեւի ե՛ւ մամուլին կողմէ, մասնաւորաբար «Քրաւտա» օրաթերթին միջոցաւ: Այնպէս կը պարզուէր եղած բննադատութիւններէն, որ Հայաստան միա՛կն էր Սովետական Միութիւնը կազմող տասնիներկ հանրապետութիւններէն՝ վերաձորգման շարժումէն անմասն մնացող: Եղած խիստ բննադատութիւնը մասամբ ճիշդ էր անշուշտ, որովհետեւ շարժումը մեծ ընդունելութեան չէր արժանացած նաեւ դրացի Ատրպէյճանի եւ Վրաստանի մէջ, ինչպես նաեւ միւս հանրապետութիւններու մեծ մասին կողմէ:

Եւ սակայն կատարուեցաւ ա՛յն ինչ որ ոչ ոք կ'ակնկալէր Մոսկուայի մէջ, կամ այլուր· Հոկտեմբերի տարի բաղաքական ճնշող դրութեան մը կապանքին տակ ապրած ժողովուրդ մը յանկարծ ի՛նքն իր ձեռքին մէջ առաւ իր ճակատագրի տնօրինման գործը եւ փողոց իջաւ: Փողոց՝ արդարութիւն պահանջելու կամ, աւելի ճիշդ՝ անարդարութեան դէմ պայքարելու: Կը խորհիմ որ Ղարաբաղի վերամիացման հարցը միջոց–պատրուակ մըն էր միայն, ճակատագրական զուգադիպութիւն մը թերեւս, հոգ տասնամեակներու հաւաքուած–կուտակուած յուզումներուն պղիրին առջեւ բռնկած պատուարները բանդելու–փշրելու: Ղարաբաղը անարդարութեան դէմ հրապարակով բարձրացուած առաջին բռունցքն էր ամբողջ Սովետական Միութեան մէջ:

Այդ պղիրուող զայրոյթին նախանշանները արդէն կ'երեւէին Ղարաբաղի փետրուարեան դէպքերէն առաջ ալ: Մարդիկ աւելի համարձակ դարձած էին իրենց արտայայտութիւններուն մէջ, ա՛լ կը յանդգնէին դիտողութիւններ ընել, բննադատել սխալները («բացթողումները», ինչպես Հայաստանի մէջ կ'ըսեն, մաքուր օդ եւ ջուր պահանջել, Մեծամօրի ատոմակայանին սարսափը հրապարակել, բողոքել կաշառակերութեան, գողութեան, ստախօսութեան եւ այլ գանգատներու դէմ:

Բայց նոր եւ իմքնաբուխ այս շարժումին գլխաւոր յատկանիշներէն մին է՝ բուռն զայրոյթի այն պղիրը որ Հայաստանի գրականութեան մէջ կ'երեւի, եւ որ ուղղուած է գլխաւորաբար Ստալինի դէմ: Ստալինի դէմ ու անոր անձին ընդմէջէն՝ այն սարսափներուն դէմ որոնք 1935էն մինչեւ 1953 ե՛ւ անդին, իրենց աբցանին մէջ առին ճակատագիրը հարիւրաւոր միլիոն մարդոց, փճացուցին անհամար կեանքեր, խամրեցուցին տաղանդներ եւ կոխկոտեցին այնքան գեղեցիկ յոյսեր: Մասնաւորաբար 1987էն սկսեալ, Հայաստանի թերթերուն մէջ կը հրատարակուին յօդուածներ, հրապարակումներ, պատմուածքներ, վէպերէ հատուածներ, բնթուածներ, որոնց նիւթը մէկ եւ միեւնոյն է – Ստալինեան սարսափները եւ անարդարութիւնները: Այս տարի, «Սովետական Գրականութիւն» ամսաթերթի Ցունուարի թիւին մէջ յոյս տեսաւ տարաբախտ Գուրգէն Մահարիի «Ծաղկած Փշալարեր» վէպ–յուշագրութեան երկրորդ եւ վերջին մասը: Վէպ՝ որուն առաջին մասը երկու տասնամեակ առաջ հրատարակուած էր «Լուսաբեան Զայգը» հատորին մէջ: Վէպը կը ննկարագրէ հեղինակին եւ իրեն նման հազարաւորներու տարագիրի կեանքը Սիպերիոյ աֆսորավայրերուն մէջ: Իսկ «Գրական Թերթ»ի, «Սովետական Հայաստան» օրաթերթի, «Գարուն» ամսաթերթի եւ երբեմն ալ «Սովետական Արւեստ»ի մէջ յոյս կը տեսնեն մէկը միւսէն ցնցող յուշապատումներ, բնթուածներ, պատմուածքներ, օրագիրներէ հատուածներ:

Այս տարուան Մայիսին եւ Ցունիսին, Երեւանի մամուլին մէջ յոյս տեսան ընդարձակ յօդուածներ, որոնք գըրուած՝ Համայնավար Կուսակցութեան Մոսկուայի մէջ Ցունիս 28ին կայանալիք Համագումարին առիթով եւ իբրեւ թէ որպէս նախապատրաստութիւն աւոր, սուր բննադատութեան ն'ենթարկելիք անցեալի սխալները, մասնաւորաբար Ստալինեան շրջանի ոճիրները: Նշանակելի էր Վարդգես Պետրոսեանի շատ ընդարձակ գրութիւնը «Գրական Թերթ»ի 27 Մայիսի թիւին մէջ· ահաւասիկ շատ կարճ հատուած մը, Ստալինեան անարդարութիւնը ցուցաբերող·

1937 թուականին, երբ ես հինգ–վեց տարեկան էի, բանտարկեցին մեծ եղբօրս՝ Կառոյին, 17–18 տարեկան մի պատանու: Մեղադրանքն այն էր, որ նա Ակտարակում իբր փորձել էր ստեղծել «երիտասարդ դաշնակցականների խումբ»: Հի՞մքը: 1934 թէ 1935 թուականին Զարեհն ու Բակունցը, Ակտարակում գտնուելով, այցելել էին մեր տուն: Այդ այցի նպատակը, իբր, եղել էր հրահանգաւորում տալ «Հակայեղափոխական խմբի» դեկավարին: Զարեհն ու Բակունցը, իրօք, եղել էին մեր տունը· «Պիտներ կանչ» թերթում կարդացած լինելով եղբօրս ոտանաւորները, նրանք հաւանօրէն ուզեցել էին խրախուսել չնորհալի պատանուն: Եղբօրս, խանդավառ երազներով լեցուն պատանուն, այդպէս աքսորեցին Մինչին Ասիա: Ջորս–հինգ տարի անց նա վերադարձաւ՝ փչրուած, յուսահատ, ծերացած եւ բանաստեղծի կրակը խեղդելով իր մէջ ... դարձաւ հաշուապահ: Եղբօրս բանտարկութենէն մէկ տարի անց վշտից մեռաւ հայրս, իսկ մայրս, իր միւս երեխաներին փրկելու մտահոգութեամբ, մեր ընտանիքը փոխադրեց Երեւան, որտեղ, երկու տարի անց մեռաւ քոյրս: Մեր ընտանիքի ճակատագիրը ես չեմ վկայակոչում, որպէսզի հիմնատրեմ հակասովետականն իմ մտածելակերպը: Ստալինը յանցագործ է, եւ ես այդպէս կը մտածէի նաեւ ա՛յն դէպքում եթէ իմ ընտանիքը, իմ մերձաւորները խուսափած լինէին նրա «արեգնացայտ կացնից»:

«Գրական Թերթ»ի Յունի 27 Մայիսի թիւին մէջ Սասուն Գրիգորեան երկու էջերբնութեան ունի, որոնք ատելութեան եւ յուսահատութեան ճիչեր են եւ ոչ թէ արուեստի ստեղծագործութիւններ: Եւ սակայն զոյգ այդ կտորները յայտնապար նշաններ են հոգեկան այն եռեւեփումին որմէ կ'անցնի մեր ժողովուրդը ներկայիս: Ահաւասիկ հատուած մը «Իմ Ծնուած Թիւը» էջերբնութենէն·

Օ՛, մի՞թէ, մի՞թէ չէիք
ճանաչում
Ոճրագործին այդ գաճաճ,
բեզաւոր,
Այդ նա՛ էր, նա՛, ամէն,
ամէն տեղ,
Թէ՛ գիւղ, թէ քաղաք,
Գործարան ... դպրոց ...
Բռնակոչել լոկ իր անունով·

Նա՛ Աստուածներին հանեց
կախաղան,
Որդուն խողխողեց իր հօր
դաշոյնով ...

Երեսունեօթը թիւ·
Հրաժարւում եմ իմ ծնուած
թիւից,
Մակարդէ՛ք իմ մէջ արիւնն
այդ թիւ·
Ինչ սեւ պիտակ է դա
մեր սերնդին:

«Գրական Թերթ»ի 3 Ցունիսի թիւին մէջ Ռուբէն Ծովսեփեան ցնցող յօդուած մը ունի, «Լոյս՝ Հեռաւոր ու Մօտ, Այսօր ու Վաղը Ստեղծող Պատմութեանը» վերնագրով, ուր, իր դառն յուշերուն ընդմէջէն կը վերստեղծէ 1937–1948ական թուականներու սարսափները, եւ միաժամանակ կը խօսի զանոնք չվերակրկնելու միջոցներուն ապահովման անհրաժեշտութեան մասին:

Երկար է շարբը այսպիսի հրապարակագրութիւններուն, մերկացումներուն, զայրալից եւ, պիտի ըսէի՝ ատելավառ գրութիւններուն: Գրութիւններ՝ որոնց աւելի մանրամասնօրէն պիտի վերադառնամ երկրորդ յօդուածով մը: Ինչ որ կ'ուզեմ այստեղ շեշտել այն է՝ թէ Հայաստանի ժողովուրդը անցեալի սարսափներէն ազատելու, սթափելու, իմքնզինք վերագտնելու ընթացքին մէջ է, եւ կրնայ պատահիլ որ գալիք օրերը նոր ցնցումներ եւ դէպքեր բերեն, որոնք միմիայն յայտարար նշանները պիտի ըլլան պտտագործման այդ ընթացքին, որ-ման վտանգաւոր՝ նոյնման եւ բուժիչ: Հայաստան ապաքինման ժամանակ մը պէտք է բոլորէ, որպէսզի նորոգուած ուժերով ե՛ւ հոգեբանութեամբ կարենայ դիմագրաւել այն բոլոր դժուարութիւնները որոնք այժմ ցցուած են իր առջեւ – օդի եւ ջուրի ապականութիւն, տնտեսական կացութեան բարելաւում, կասեցում արտագաղթի՝ դէպի արտասահման թէ Սովետական Միութեան այլ հանրապետութիւններ, բարենորոգում պետական, կառավարական, վարչական, կուսակցական կեանքի, եւ վերջ կաշառակերութեան, գողութեան, կամայականութիւններու: Եւ նաեւ՝ լծուած անհամար գիւղերու վերաբնակեցում, վերջ այն կողմնակալութեան որ Հայաստանի պետական մարմիններուն կողմէ ցոյց կը տրուի մեր երկրին մէջ բնակող ազերի թուրքերուն:

Վերոյիշեալները միմիայն մի բանին են այն անհամար հարցերէն որոնք լուծումի կը սպասեն: Սակայն էականը՝ այս բոլորէն առաջ եւ վեր, մեր ժողովուրդի ննկարագրին ու բարոյականին վերականգնումն է· բարոյական եւ ննկարագիր՝ առանց որոնց մենք չենք կրնար տարբերուիլ մեր շուրջիններէն: Տասնամեակներու ընթացքին հաւաքուած ժանգը պէտք է թօթափուի, որպէսզի վերստին ծաղկի հայկական բնին եւ աւանդական կեանքը՝ Արարատի հովանիին ներքեւ:

ԱՐԱՔ ԳԱԼԱՉՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

(ՇԱՐ. 11-ՐԴ ԷՋԷՆ)

եւ գերի ինկաւ 1250 թուականին: Փրկագին վճարելով, ազատ ձգուեցաւ: Ժուանվիլի գիրքին հետագայ հատուածը Եգիպտոսի մասին է:

«Երբ էմիրները (իշխանները) այնքան համբաւաւոր եւ այնքան հզօր դառնան որ ոչ ոք համարձակի անոնց ընդդիմանալ եւ սուլթանը վախնայ որ անոնք կը սպաննեն զինք եւ կը յափշտակեն իր դիրքը, ձերբակալել եւ սպաննել կուտայ զանոնք, եւ անոնց կիները կը գրկէ իրենց բոլոր ունեցուածքներէն: Սուլթանը այդպէս վարուեցաւ այն էմիրներուն հետ որոնք գերի բռներ էին Մոնֆորի Կոմսը եւ Պառի Կոմսը, եւ Պունտուքտարի ճիշդ այդպէս վարուեցաւ նաեւ այն էմիրներուն հանդէպ որոնք պարտութեան մատներ էին Հայաստանի թագաւորը: Վասնզի այս վերջինները, վարձատրութիւն ակնկալելով, իջեր էին իրենց ձիերէն եւ գացեր էին յարգանք մատուցանելու Պունտուքտարին մինչ ան որսի ելած էր վայրի գազաններ որսալու: «Ողջոյն չունիմ ձեզի համար» պատասխանեց ան որովհետեւ ընդմիջեր էին իր որսորդութիւնը, եւ հրաման արձակեց որ գլխատեն զանոնք:»

Գերութենէ արձակուելէ ետք 1250 թուականին, Սէն Լուի իր բանակով անցաւ Պաղեստին, ուր մնաց փոխնիփոխ Եաֆայի եւ Աքրի մէջ: Այս վերջին քաղաքը, որ այդ ժամանակ կը կոչուէր Սէն Ժան տ'Աքր, կը գտնուի Հայֆայի հիւսիսակողմը եւ Աերկայիս կը կոչուի Աքքա: Սէն Լուի Պաղեստինի մէջ մնաց 1250էն մինչեւ 1254 թուականը: Ժուանվիլի գիրքին հետեւեալ մասը, որ կը խօսի Սէն Լուիի զինարանի պետին մասին (Ժան լ'Արմենիէն – Հայազգի Յովհաննէս), կ'ընդգրկէ Աքր բնակութեան առաջին շրջանը (1250–51 թ.) ու կը պատմէ նաեւ պատահար մը որ տեղի ունեցած է Ֆրանսա վերադառնալէ ետք:

«Երբ Սէն Լուի թագաւորը Աքր կը գտնուէր, Դամասկոսի Սուլթանը պատուիրակներ ղրկեց որ զինքը տեսնեն եւ բուռն բողոքներ ընեն այն եգիպտացի էմիրներուն դէմ որոնք սպաններ էին իր զարմիկը: Թագաւորին խոստացաւ որ եթէ օգնէր իրեն, ինք ալ իր կարգին իրեն պիտի փոխանցէր Երուսաղէմի թագաւորութիւնը որ այդ ժամանակ իրեն կը պատկանէր: Թագաւորը որոշեց ինք ալ պատուիրակներ ղրկել Դամասկոսի Սուլթանին, պատասխան մը տալու համար: Անոնց հետ ղրկեց նաեւ եղբայր Իվ լը Պրըթոնը, որ Քարոզիչներու Միաբանութենէն կրօնաւոր մըն էր եւ գիտէր Սարակինոսներու արաբերէն, Ծ.Թ.) լեզուն:

«Հոն, երբ անոնք իրենց իջեւանէն Սուլթանին պալատը կ'երթային, եղբայր Իվ նշմարեց ծեր կին մը որ փողոցին մէկ կողմէն միւսը կ'անցնէր, բոցավառ ածուխներով լեցուն աման մը բռնած՝ իր աջ ձեռքին, իսկ ջուրով լեցուն շիշ մը՝ իր ձախ ձեռքին: «Ի՞նչ պիտի ընես ատոնցմով» հարցուց կնոջ: Ծեր կինը պատասխանեց թէ մտադիր էր կրակովը այրելու դրախտը եւ զայն բոլորովին քանդելու, իսկ ջուրովը պիտի մարէր դժոխքի կրակները որպէսզի ի սպառ չքանար: «Ինչո՞ւ կ'ուզես այդ բաները ընել» հարցուց եղբայր Իվ: Կինը ըսաւ. «Որովհետեւ չեմ ուզեր որ այլեւս ոեւէ մէկը բարիք ընէ դրախտին արժանանալու յոյսով կամ դժոխքէն վախնալով, այլ միմիայն ի սէր Աստուծոյ, որուն այնքան շատ պարտական ենք եւ որ իր կրցած ամբողջ բարիքը կ'ընէ մեզի հանդէպ:»

«Մօտաւորապէս այդ ժամանակները, Հայազգին Յովհաննէս, որ մեր թագաւորի զինարանին պետն էր, Դամասկոս գնաց որպէսզի եղջիւր եւ խէժ գնէ խաչաձեւէ աղեղներ շինելու համար: Մինչ հոն կը գտնուէր, տեսաւ շատ ծեր մարդ մը, որ նստած էր Շուկային մէջ: Այդ մարդը կանչեց զինք եւ հարցուց թէ Քրիստոնեա՞յ էր, եւ Յովհաննէս պատասխանեց թէ Քրիստոնեայ էր: Սպա ծերունին ըսաւ անոր.

«– Դուք Քրիստոնեաներդ կ'երեւի թէ չափազանց կ'ատէք զիրար: Որովհետեւ առենօք, շատ ժամանակ առաջ, տեսայ Երուսաղէմի Պտուէն թագաւորը (որ բորոտ էր) երբ ան պարտութեան մատնեց Սալահէտտինը, հակառակ անոր որ ինք երեք հարիւր զինուոր ունէր միայն, մինչդեռ Սալահէտտին ունէր երեք հազար զինուոր: Բայց հիմա, ձեր մեղքերուն հետեւանքով, դուք այնքան անկեալ վիճակ մը ունիք որ մենք գերի կը բռնենք ձեզ դաշտերուն մէջ, կարծես արջառ ըլլայիք:

«Ասոր վրայ Յովհաննէս անոր պատասխանեց թէ լաւ պիտի ընէր Քրիստոնէաներու մեղքերուն մասին լուռ մնալով, նկատի ունենալով որ Սարակինոսներու գործած մեղքերը աւելի մեծ էին: Սարակինոսը պատասխանեց թէ շատ յիմարօրէն խօսեր էր, ուստի Յովհաննէս հարցուց թէ ինչո՞ւ: Ծերունին ըսաւ թէ պիտի ըսէր պատճառը, բայց նախ հարցում մը պիտի ուղղէր: Ուստի Յովհաննէսի հարցուց թէ զաւակ ունէ՞ր: – Այո, ըսաւ Յովհաննէս, մանչ մը ունիմ:

«Ծերունին հարցուց թէ ի՞նչը աւելի պիտի վշտացնէր զինք – հարուած ստանալ իրմէ՞, Սարակինոսէ՞ն, թէ՝ հարուած ստանալ իր հարազատ զաւակէն: Յովհաննէս պատասխանեց թէ աւելի պիտի վշտանար իր զաւակէն եթէ այդպիսի բան մը ընէր, քան թէ Սարակինոսէն:

«– Հիմա, ըսաւ ծերունին, պատասխանս պիտի տամ քեզի հետեւեալ կերպով: Դուք Քրիստոնեաներդ՝ դուք ձեզ կը նկատէք Աստուծոյ որդիները, եւ ձեր անունը առած էք Քրիստոսէն: Եւ Աստուած ձեզի այնքան շնորհ բաժին ըրած է որ ձեզի տուած է ուսեալ ուսուցիչներ, որոնցմէ կրնաք իմանալ թէ ո՛րն է ուղիղը, ո՛րն է սխալը: Այս պատճառով է որ Ան աւելի կը վշտանայ ձեզմէ որեւէ պզտիկ մեղքի համար զոր կը գործէք, քան մեզմէ՝ մեր գործած մեծ մեղքին համար, վասնզի մենք բոլորովին անգէտ ենք, եւ այնքան կոյր՝ որ միայն անոր համար որ Մոհամէտ մեզի ըսած է թէ մեր մահուան պահուն ջուրով պիտի փրկուինք՝ այնպէս կը կարծենք թէ մեր բոլոր մեղքերէն պիտի մաքրուինք եթէ կարենանք մեռնելէ առաջ ջուրով լուացուիլ:

«Անգամ մը, երբ անդրծովեան երկիրներէն վերադարձած էինք եւ ես Փարիզ կ'երթայի, Յովհաննէս կ'ընկերանար ինծի: Մինչ ճաշելու վրայ էինք մեծ տաղաւարի մը մէջ, իրարանցում տեղի ունեցաւ որովհետեւ մեծ թիւով աղքատներ եկած էին մեզմէ ողորմութիւն խնդրելու: Մերիններէն մէկը, որ Աերկայ էր, սպասաւորի մը պոռաց. – Անմիջապէս հի՛ր եւ դուրս քշէ այդ մարդիկը:

«– Ա՜հ, ըսաւ Յովհաննէս, շատ սխալ ըրիր այդպէս խօսելով: Եթէ այս պահուն Ֆրանսայի թագաւորը իր պատգամաւորները ղրկած ըլլար՝ մեզմէ իւրաքանչիւրին հարիւր արծաթ դրամ տալու, մենք դուրս պիտի չվռնտէինք զանոնք: Սակայն դո՛ւք վռնտելու վրայ էք այս պատգամաւորները որոնք ձեզի ընծայ կուտան այն առաւելագոյն բանը զոր կարելի է նուէր ընել: Ուրիշ խօսքով, անոնք ձեզմէ կը խնդրեն որ բան մը տաք ի սէր Աստուծոյ, ինչ որ կը նշանակէ թէ անոնց պիտի տաք Ձեր ունեցածէն քիչ մը բան, իսկ իրենք ձեզի պիտի տան Նոյնինքն Աստուածը: Որովհետեւ Աստուած ըսած է մեզի թէ չքաւորները ունի՛ն կարողութիւնը այդպիսի նուէր մը տալու: Անկէ զատ, սուրբերը մեզի կ'ըսեն թէ աղքատները կրնան մեզ հաշտեցնել Աստուծոյ հետ, վասնզի ճիշդ ինչպէս որ ջուրը կը մարէ կրակը, այնպէս ալ ողորմութիւնները կարող են սրբել մեր մեղքերը: Ուրեմն ջանացէք որ, ըսաւ Յովհաննէս, այլեւս երբեք չվռնտէք աղքատները, այլ տուէ՛ք անոնց, եւ Աստուած ալ պիտի տայ ձեզի:»

Հետագայ միջադէպը, զոր կը պատմէ Ժուանվիլ իբր ականատես, տեղի կ'ունենայ 1252 թուականին երբ Ֆրանսայի թագաւորի բանակատեղին էր Եաֆա քաղաքը: Հոն կը յայտնուին երեք հայ գուսաններ, երեք աշուղներ, որոնք միանգամայն ըմբիշ էին: Անոնք կուգային «Մեծ Հայաստանէն» կ'ըսէ Ժուանվիլ, ի զանազանութիւն Կիլիկեան Հայաստանին, զոր եւրոպացիները կը կոչէին Փոքր Հայաստան: Մեծ Հայաստանը հնօրեայ Հայաստանն էր՝, Մեծ Հայքը եւ Փոքր Հայքը:

«Մեծ Հայաստանէն երեք գուսաններ եկեր էին Անտիոքի իշխանին հետ: Եղբայրներ էին անոնք եւ ուխտի կ'երթային Երուսաղէմ: Անոնք ունէին երեք փողեր որոնք այնպէս մը շինուած էին որ ձայնը դուրս կու գար կողերէն: Երբ սկսան նուագել փողերը, կարծես թէ ուազանէ մը բարձրացող ձայնն ըլլար կարապներու: Անոնք կը նուագէին այնքան քաղցր ու նրբին երաժշտութիւն մը, որ զգլխանք էր զայն լսելը:

«Այս մարդիկը, երեքն ալ, կը կատարէին նաեւ ամենէն ապշեցուցիչ ոստումները: Երբ փիաթ մը դրուէր իրենց ոտքերուն տակ, գլխիվայր ոստում մը կ'ընէին, կանգնած դիրքեն մեկնելով, եւ կ'աւարտէին վերստին կանգնած իջնելով Փիաթին վրայ: Անոնցմէ երկուքը կարող էին նաեւ գլխիվայր ոստում կատարել դէպի ետեւ: Երիցագոյնն ալ կ'ընէր այդ ոստումը, բայց ամէն անգամ որ իրմէ խնդրէին որ գլխիվայր ցատկէ՝ կը խաչակնքէր, որովհետեւ կը վախնար որ վիզը կը կոտրէ դառնալու ժամանակ:»

Հիմա թագաւորը դարձեալ Աքր քաղաքին մօտիկը բանակած է: 1253 թուականն է: Յաջորդ տարին Սէն Լուի արդէն պիտի մեկնի Ֆրանսա, առանց հասած ըլլալու Երուսաղէմը նուաճելու իր նպատակին: Ահա 1253 թուականին է որ հայ ուխտաւորներու բազմութիւն մը կը յայտնուի Աքրի մէջ: Խօսքը տանք Ժուանվիլի գիրքին:

«Բազմութիւնը օրեր քալելէ ետք մենք հասանք Աքրի աւազներուն, ուր բանակեցան թագաւորը եւ իր բանակը: Երբ հոն էինք, Մեծ Հայաստանէն մարդոց մեծ խումբ մը եկաւ զիս տեսնել: Անոնք ուխտի կ'երթային Երուսաղէմ, իբր տուրք մեծ գումար մը վճարած ըլլալով Սարակինոսներուն, որոնք զիրենք կ'առաջնորդէին դէպի հոն: Թարգմանի մը միջոցով որ գիտէր թէ՛ իրենց լեզուն (հայերէն) եւ թէ՛ մեր լեզուն, անոնք ինձմէ խնդրեցին որ իրենց ցոյց տամ սրբակենցաղ թագաւորը:

«Գացի թագաւորին քով եւ զինք գտայ վրանի մը մէջ նստած, կեդրոնական ձողին կռթնած: Նստած էր լերկ աւազին վրայ, առանց գորգի կամ ուրիշ որեւէ բանի՝ իր ներքեւ:

«– Տէր իմ, ըսի, Մեծ Հայաստանէն մարդոց հսկայական բազմութիւն մը կայ դուրսը, որ Երուսաղէմ կ'երթայ: Ինձմէ խնդրեցին որ իրենց ցոյց տրուի մեր սրբակեաց թագաւորը. բայց ես չեմ բաղձար տակաւին ձեր ոսկորները համբուրել:

«Թագաւորը բարձրաձայն խնդաց եւ ինծի ըսաւ որ երթամ ու ներս բերեմ զանոնք, ինչ որ կատարեցի:

«Զինքը տեսնելէ ետք, անոնք յանձնարարեցին զինք Աստուծոյ, եւ ինք ալ փոխադարձեց անոնց օրհնէքը:»

Ահա թարգմանաբար տուինք Ժուանվիլի գիրքին այն մասերը ուր յիշուած կայ հայու անունը: Այդ ժամանակ, Կիլիկիան էր մեր միակ թագաւորութիւնը, եւ Հեթում Առաջինն էր հայոց պանծալի արքան, իսկ Հայաստան Աշխարհի ամբողջ ընդարձակ տարածքը այդ օրերուն բնակուած էր դեռ հայերով: Այժմ, հայու երեսուն սերունդներ միայն կը բաժնեն նախնիքի մեր դարը այդ օրերէն:

Աւելցնենք որ Ֆրանսայի թագաւորը Սուրբ Լուի (որուն անունը առենօք կը հայացնէր՝ Լուդովիկոս) չվհատեցաւ, եւ կազմակերպեց խաչակրութիւններու շարքին վերջինը, ութերորդը: Ցամաք իջաւ Թունուզի մէջ 1270 թուականին, բայց ծանրապէս հիւանդանալով աւանդեց հոն իր քաղցր հոգին, յիսունվեց տարեկան հասակին:

ՍԱՀԱԿ ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

* * * * *

* * *

* * * * *

(ՇԱՐ. Գ-ՐԴ ԷՋԷՆ)

ԱՆՋԱՏՈՒՄ

հայրենի պետութիւնը, իր հայրենասէր նոր ղեկավարին գլխաւորութեամբ, ձեռք առաւ կարելին քաղաքականութիւնը՝ առաւելագոյնս օգտուելով տնտեսական-մշակութային կապերու համար Մոսկուայի թելադրանքով բացուած Երեւան-Ստեփանակերտ ուղիէն: Ու թէեւ ազերի թուրքերը, միշտ ականջալուր իրենց բնազդի ձայնին, փորձեցին ու պիտի փորձեն Ղազախի ու Խոջալուի արիւնահեղութիւններու օրինակով փակել այդ ուղին, սակայն այս անգամ Ստեփանակերտի մէջ նստած է Քրեմլինի «փոխ-արքան», Վոլսքին, որ անշուշտ համապատասխան ճիշդ տեղեկագիրները փոխանցած պէտք է ըլլայ Մոսկուա, մանաւանդ նկատի ունենալով որ ան յստակ եւ անդառնալի ցուցմունքներ ստացած է միշտ բաց պահելու Երեւան-Ստեփանակերտ կամուրջները: Եւ Ս. Յարութիւնեանի կրկնակ այցելութիւնները Ստեփանակերտ, եւ հո՛ն ունեցած հանդիպումները ատրպէյճանցի իր պաշտօնակիցին՝ Վեզիրովի հետ, ամէնէն աւելի պերճախօս փաստն է այս ուղղութեամբ:

Պահանջատիրական այս թէժ պայքարի թոհուբոհին մէջ, սակայն, ամէնէն ամուր, ամէնէն ազնիւ եւ ամէնէն աւելի անտեղիտալի դիրքը կը պատկանի նոյնինքն Ղարաբաղի մեր քաջարի ժողովուրդին, Լեռնցիի արդարասիրութեամբ եւ յամառութեամբ, միայն սեփական փորձի ձայնին ունկընդիր ըլլալու դարաւոր իմաստութեամբ, ղարաբաղի մեր ժողովուրդը անդառնալի համոզումը գոյացուցած է, որ անկարելի է այլեւս ապրիլ ազերի լուծին տակ: Ոչ մէկ որոշում ու ոչ մէկ հրահանգ կրնայ խախտել այդ համոզումը: Հայկական Ղարաբաղը այժմ փաստօրէն ինքզինք *անջատուած* կը նկատէ Ատրպէյճանէն: Կը մերժէ նոյնիսկ ընդունիլ Պաքուէն հասնող օգնութիւնն անգամ: Եւ ղարաբաղցին սրամտօրէն դիտել կու տայ, որ եթէ առայժմ կարելի չեղաւ Ղարաբաղի կցումը Հայաստանին, Հայաստանն է որ... կցուեցաւ Ղարաբաղին՝ իր մշակութային - տնտեսական օժանդակութիւններով ու մանաւանդ՝ համահայկական զօրակցական շարժումներով:

Մենք վստահ ենք որ, Խ. Միութեան Ազգութիւններու Խորհուրդը ներկայացնող յատուկ յանձնաժողովը, որ Վեհի գլխաւորութեամբ տակաւին վերջերս Ստեփանակերտ կը գտնուէր սահմանադրական բարեփոխութեանց համար անհրաժեշտ տեղեկագիրը պատրաստելու նպատակով, նոյն համոզումը գոյացուց իր ուսումնասիրութեանց ընթացքին: Եւ խորհրդային սահմանադրութեան բարեփոխուած տարբերակին մէջ, որուն նախագիծը արդէն պատրաստ է ու պիտի քուէարկուի յառաջիկայ ամսուան 28ին, Ատրպէյճանէն անջատուելու կարելիութիւն պիտի ստեղծէ Լեռնային Ղարաբաղի համար: Անջատում՝ Մոսկուայի կեդրոնական իշխանութեան հովանաւորութեան տակ, անոր զինուորական, քաղաքական ու տնտեսական ապահովութեանը մէջ:

Սահմանադրական բարեփոխութեանց այդ նախագծին մէջ, որ ներկայ ամսուան 17-18ի օրերուն քննարկուեցաւ պատասխանատուներու կողմէ, Ս. Յարութիւնեանի եւ Վեզիրովի ներկայութեան, կը յուսանք որ նախատեսուած է այն բոլոր նախադրեալները, որոնք անհրաժեշտ են Լեռնային Ղարաբաղի՝ Ատրպէյճանէն անջատումին եւ Մոսկուայի հոգատար հովանաւորութեան տակ դրուելուն համար:

* * *

Առայժմ ա՛յս է կարելին - Անջատո՛ւմ Ատրպէյճանէն: Եւ ասիկա երբեք չի նշանակեր նահանջ՝ մեր ելակէտային պահանջէն, այլ հանգրուանային լուծում՝ նոյնինքն այդ պահանջին իրականացման ճամբուն վրայ: Ներկայ պայմաններու տակ՝ կարեւորը Ղարաբաղի մեր ժողովուրդի դուրսբերումն է սումկայիթեան նոր սպանդներու սպառնալիքէն, ազատ եւ ազգային շունչով շնչելը, տնտեսական ծրագրեալ ու պարտադրեալ յետամնացութեան ճիրաններէն ազատագրումը ամբողջ շրջանին: Մնացեալը կը կատարուի ժամանակի ընթացքին, այնքան ատեն որ հայութիւնը միացած կը մնայ Ղարաբաղին:

«ԶԱՐԹՕՆՔ» - 28 Հոկտ. 1988

ՄԱՏԱՂ

Լինիէրսի Սբ. Պօղոս Եկեղեցւոյ Տարեկան Մատաղը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 6 Նոյեմբեր 1988ին: Պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Գերշ. Գրիգորիս Եպս. Բունիաթեան:

Երգեցողութիւնը պիտի կատարէ «Կոմիտաս» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Օր. Մաքրուհի Էուլմեսէքեանի:

ՀԱՍՑԷ.- PATRON 6373 - Capital

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Escuela Armenia Incorporada Isaac Bakchellian

MADAGH

El próximo dla Domingo 13 de Noviembre, a las 10,30 Hs. se realizará la Misa y el tradicional Madagh anual de la Escuela Armenia Isaac Bakchellian.

Corrales 2527 - Capital

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 47

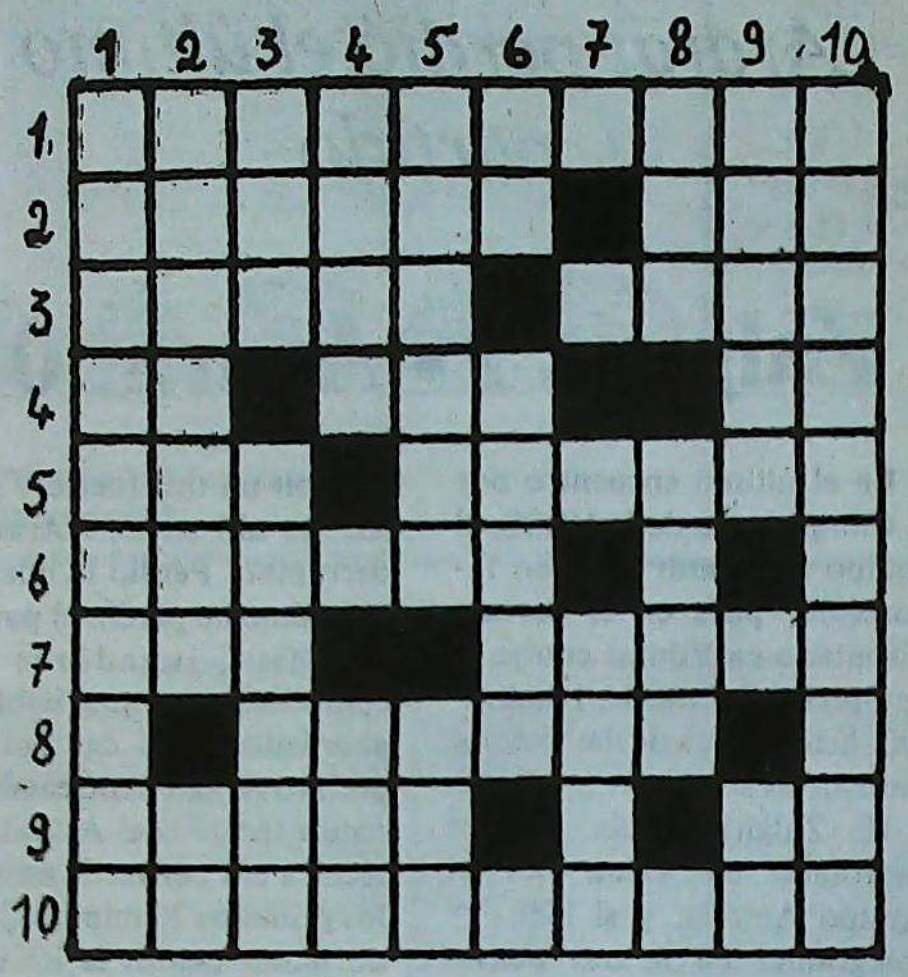

«Ու»ն մէկ տառ հաշուել

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1.- Հտպիտ: 2.- Այրերու յատուկ - կանթեղին մէջ կը դրուէր: 3.- Սխալը կ'աւրէ - արթուն եղողն ալ երբեմն կը տեսնէ: 4.- Պոչը կտրած... պոչ - կիներու ուսերուն վրայ կը գտնուի - աջէն ձախ՝ չորս կողմերդ լեցուն են: 5.- Գոց - աջէն ձախ՝ կարողացաւ: 6.- Վրձինով կամ մատիտով աշխատող արուեստագէտ: 7.- Երկնքին մէջ կ'ապրի - դրախան: 8.- Անգրագէտ: 9.- Պատերազմի շրջանի մէջ գտնուող երկիր - թուղթ կ'ուտէ: 10.- Ստորնանալու:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1.- Ֆրանսական յեղափոխութեան շատ մը կեանքերու կրճատումը տեսաւ: 2.- Արփի - հարս: 3.- Մեծ հայր կամ մեծ մայր - վարէն վեր՝ անարատ: 4.- Կարթ - վարէն վեր՝ հոգեզաւակ: 5.- Իգական - «մտերիմ» բառէն 3 տառ: 6.- Ըլլալ բայէն - վարէն վեր՝ նայթիլ: 7.- Անուշ: 8.- Այս խաչբառին մէջ լեցուն կը գտնուի - մեծ մայրիկին ձեռքին գործիք: 9.- Ելք - նիտ: 10.- Սահմանափակելու:

ԼՈՒԾՈՒՄ ԹԻՒ 46 ԽԱՉԲԱՌԻ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ	ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ
1.- Անագապղինձ:	1.- Աստղածաղիկ:
2.- ցնծղայ:	2.- օիրկնա:
3.- տօ անոք - ար:	3.- ած - փեցի - նղ:
4.- փիղ - աղ - որը:	4.- գնա - ոգ - մոմ:
5.- արեգ ագապ:	5.- անծա - արզն:
6.- ծկցո - զերթ:	6.- պղող - տեալ:
7.- Անի - նա - ալք:	7.- քաշ - պթ - ուտլ:
8.- ղա - մղել - քտ:	8.- յի - արք - իծ:
9.- Նորատի:	9.- արգելք:
10.- կազմալուծել:	10.- ձերբազատել:

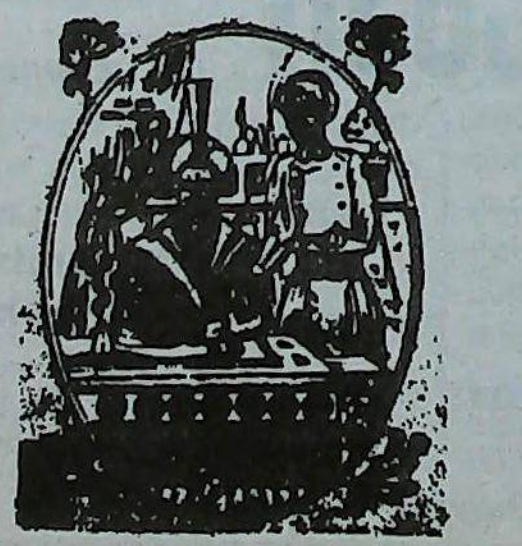

Su café molido al gusto oriental

Gran Visir

Boedo 510.

T.E.: 97-4763

Electrónica DE LA PAZ
de Esteban Minassian
Service
especializado en:
TV Color y Video - Todas las Marcas
Ciudad de la Paz 1782 - TE. 783-1109/785-6646

SINTONICE
AUDICION CULTURAL
TEKEYAN
La cultura y el quehacer de la armenidad
Domingos de 10,5 a 11 horas.
CX. 10 Radio Continente (Uruguay)
(735 khz. al lado de Radio Mitre)

TERKA
S.A.C.I.F.I.yA.
Fábrica de tejidos
Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
T.E. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. T.E. 37-3829/6102

Cámara Argentino Armenia
para la Industria, el Comercio y
demás actividades económicas
ALMUERZOS EMPRESARIOS
En esta oportunidad con una figura relevante
de la Economía Argentina:
DR. ROBERTO ALEMANN
quien disertará sobre el tema
"Actualidad Económica Argentina"
Viernes 18 de Noviembre, 12:30 hs.
Armenia 1322
Reservas con anticipación al 322-5573

PROFESIONALES
MEDICOS
Dra. Azaduhi Libertad Telegemian de Anger
Médica - Psicoanalista
Miembro adherente de la Asociación Psicoanalística Internacional
Tratamiento de Familias, Parejas, Adolescentes y Adultos.
Bilinghurst 1663 P.B. D TE. 826-9267 91-8332
ESCRIBANO
GREGORIO HAIRABEDIAN
ESCRIBANO
Av. Roque S. Peña 570 331-5761 34-1579

Derecha o izquierda: conveniencia de precisar los términos

(De "Ideas sobre la Libertad" N° 49, Diciembre 1986)
Por Hilary Arathoon

Hay muchos términos que se barajan hoy día, pero cuyo significado difiere según la interpretación que se les dé. Las palabras: democracia, libertad, liberación, son palabras que pueden tener acepciones distintas según quién sea el que las use.

Sin tener una idea precisa de en qué consiste la pugna ideológica que divide al mundo, mucha gente se autodenomina de "centro izquierda" o de "izquierda moderada", pero sin saber a ciencia cierta lo que significa y queriendo señalar únicamente que sus simpatías están de parte de los necesitados, mas sin ponerse a estudiar si la política por ellos auspiciada, los favorece o perjudica. Son pocos los que en realidad se preocupan por estudiar los problemas económicos a fondo, como para poder determinar cuáles medidas son beneficiosas y cuáles son simplemente contraproducentes.

El término "derecha" es un término que muchos rehuyen, en tanto que el de "izquierda moderada" los halaga, porque parece señalarlos como "hombres de corazón", inclinados a favorecer la causa de los necesitados.

Pero ¿qué significa en realidad ser de izquierda o de derecha? La división, un tanto ambigua, se originó durante la revolución francesa, cuando la asamblea compuesta en su mayoría por jóvenes, se reunió por primera vez en las Tullerías. Los Jacobinos o sea la facción que decía llamarse del pueblo, ocupó los escaños en lo alto y a la izquierda del Presidente, en tanto que los Girondinos, o sea la facción más moderada, ocuparon los escaños de la derecha. Por eso los Jacobinos dieron en llamarse de "la izquierda", o sea "de la montaña", en tanto que los Girondinos fueron reconocidos como los "de la derecha". A los no alineados que ocupaban los escaños más bajos, se les conoció como los del pantano o "sapos".

Dicha división de izquierda y de derecha correspondía más o menos a la de los Whigs y Tories del parlamento inglés, en el que los Whigs representaban la facción del pueblo, en tanto que los Tories representaban a la clase alta y conservadora. Desde entonces los términos: Izquierda y Derecha se han venido empleando en forma similar, quedando la izquierda representando al elemento liberal, en tanto que la derecha representa al elemento conservador, lo cual no es obstáculo para que los conservadores actúen a veces más liberales que los liberales, en tanto que éstos resultan a veces más conservadores que los conservadores.

Pero hoy día la verdadera lucha ideológica no se se libra entre "aristócratas y plebeyos". Es más bien una lucha entre el individualismo y el colectivismo: entre los que reconocen que los individuos son los únicos que tienen derechos y que la colectividad no tiene más derechos que los que les corresponden a los individuos que la componen, por un lado, y los que creen que los derechos provienen del Estado, por el otro.

Continuará

Buen teatro en "El Rey de Cilicia"

El Conjunto Teatral "George Sarkissian", de la filial Vicente López de Hamazkain, se presentará los días 11, 18, 19 y 26 de noviembre, a las 22 horas y en el Auditorio Armenia (Armenia 1366), poniendo en escena la obra de Musheg Ishjan **"El Rey de Cilicia"** (un alegato contra la indiferencia). Bajo la dirección de Kalusd Jensezian.

Los organizadores piden puntualidad al público asistente, pues las funciones comenzarán exactamente a la hora indicada. Las reservas pueden realizarse a los teléfonos 773-2036, 791-4313 y 792-9343.

Badarak - hokehankisd

Con motivo de su 30 aniversario el Coro "Arax", bajo la dirección de Jean Almouhian y la participación de Andrés Manoukian, interpretará la misa de M. Ekmalian. Acompanará al órgano Berdjouhi T. de Tarpinian.

El mismo día se hará oficiar una misa de responso en la memoria de todos los miembros fallecidos del coro.

Tendrá lugar el domingo 20 de noviembre en la Catedral de S. Gregorio El Iluminador.

Coro Arax

Merceril S.A.
Larrea 237. Capital
T.E.: 48-9343

Lutufyan Hnos. S.A.
Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738 Cap. Fed.
Francia 275 San Martín (Pcia. de Bs. As.)